

(*)Facultade de Filoloxía e Tradución

(*)

(*)

Horarios

Horarios

(*)

http://webs.uvigo.es/fft/index.php?option=com_rokdownloads&view=folder&Itemid=74

Grado en Ciencias del Lenguaje y Estudios Literarios

Subjects

Year 4th

Code	Name	Quadmester	Total Cr.
V01G400V01905	Syntax of the Galician language II	1st	6
V01G400V01906	Internal history of the Galician language	1st	6
V01G400V01907	Variation and external history of the Galician language	2nd	9
V01G400V01915	Pragmatics and discourse	1st	6
V01G400V01916	Semantics and lexicon	1st	6
V01G400V01917	Grammar of the Spanish language	2nd	9
V01G400V01925	Analysis of the main works of the Galician literature since 1975 -I	1st	6
V01G400V01926	Gender and literature: Galicia and the Portuguese-speaking countries	1st	6
V01G400V01927	Analysis of the main works of the Galician literature since 1975-II	2nd	9
V01G400V01935	Spanish literature of the 20th and 21st Centuries	1st	6
V01G400V01936	Hispanic literature I	1st	6
V01G400V01937	Hispanic literature II	2nd	9
V01G400V01945	The use of technology in teaching-learning languages	1st	6

V01G400V01946	Migratory processes and the teaching of languages	1st	6
V01G400V01947	Bilingualism and bilingual education	2nd	9
V01G400V01965	Textual practices: poetry	1st	6
V01G400V01966	Textual practices: new formats	1st	6
V01G400V01967	Textual practices: essay	2nd	9
V01G400V01985	Portuguese studies III	1st	6
V01G400V01986	Portuguese studies IV	1st	6
V01G400V01987	Seminar in literature and culture of Portuguese-speaking countries	2nd	9
V01G400V01991	Final Year Dissertation	2nd	6

IDENTIFYING DATA**Sintaxe da lingua galega II**

Subject	Sintaxe da lingua galega II			
Code	V01G400V01905			
Study programme	Grao en Ciencias da Linguaxe e Estudos Literarios			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Optional	4	1c
Teaching language	Galego			
Department				
Coordinator	Rodríguez Guerra, Alexandre			
Lecturers	Rodríguez Guerra, Alexandre			
E-mail	xandre@uvigo.gal			
Web	http://https://moovi.uvigo.gal/			
General description	Aproximación ós esquemas coordinativos con 'e' en galego, ós marcadores discursivos e ás relacións sintácticas interoracionais en galego tendo en conta os enunciados e os parágrafos que constitúen.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
A1	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A5	Que os estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Capacitación do estudantado para que adquira coñecementos lingüísticos e literarios.
B7	Coñecer os métodos básicos do estudo e análise lingüísticos e literarios.
B8	Capacidade para participar en debates e actividades de grupo e organizalos, desenvolvendo un pensamento autónomo e crítico.
C1	Perfecto dominio instrumental das linguas galega, española e portuguesa.
C2	Coñecemento da gramática das linguas galega, española e portuguesa.
C5	Coñecemento dos conceptos e métodos da análise lingüística.
C8	Coñecemento das correntes teóricas e metodolóxicas da lingüística.
D1	Capacidade de aplicar os coñecementos á práctica
D2	Comunicación oral e escrita na lingua materna.
D3	Coñecementos xerais sobre a área de estudo (lingüística, linguas galega, española, portuguesa, latina, literaturas, tecnoloxías, estudos culturais)
D6	Capacidade de xestionar a información.
D8	Habilidade para traballar de forma autónoma.
D9	Capacidade crítica e de autocrítica.
D10	Capacidade de análise e síntese.
D11	Capacidade para manexar a bibliografía consultada e para citala axeitadamente.
D12	Respecto pola ética profesional e, en particular, pola propiedade intelectual.

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
- Saber describir en termos sintácticos un feito lingüístico en galego.	A1	B1	C1	D1
- Saber analizar sintácticamente enunciados en galego dun modo argumentado.	A5	B7	C2	D2
- Saber interpretar os elementos que modifican a gramaticalidade de enunciados en galego.		B8	C5	D3
- Saber usar e explicar construcións sintácticas diferenciais do galego.			C8	D6
				D8
				D9
				D10
				D11
				D12

Contidos

Topic	
1. As construcións coordinadas en galego	1.1. A conxunción copulativa "e"
2. Entre a gramática e o discurso	2.1. Parataxe e hipotaxe oracionais. Conxuncións e locucións conxuntivas galegas
	2.2. Análise dos tipos de relación e da complexidade estrutural

3. Marcadores discursivos en galego

3.1. Definición e características

3.2. Tipoloxías

3.3. Algúns marcadores discursivos en galego

3.4. A lexicografía galega e os marcadores discursivos

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Traballo tutelado	12	40	52
Resolución de problemas	16	14	30
Lección maxistral	16	10	26
Actividades introdutorias	2	0	2
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	37	39
Observación sistemática	0	1	1

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Traballo tutelado	<p>Cada estudante elaborará individualmente un traballo sobre sintaxe oracional, seguindo as indicacións do profesor (ARG).</p> <p>Todo o estudantado (presencial e SEMIPRESENCIAL) entregará unha copia en papel e subirá a versión definitiva do traballo á plataforma Moovi (incluíranse todos os ficheiros empregados na elaboración, tamén BD, corpus e diapositivas da presentación se as houber).</p> <p>Dedicaranse aulas presenciais a explicar a metodoloxía do traballo e ó longo do curso farase un seguimento a través das titorías. É moi recomendable para o ALUMNADO SEMIPRESENCIAL asistir a algunha destas sesións de aula (se alguén non puidese ir a ningunha, deberá fixar unha titoría co docente -ARG-).</p>
Resolución de problemas	<p>Actividade en que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados cos contidos da materia. Empregaranse como complemento da lección maxistral.</p> <p>O ESTUDANTADO SEMIPRESENCIAL disporá na plataforma Moovi das prácticas, que deberá entregar no prazo que se marque. Despois, en función da natureza do exercicio, devolveranse corrixidas, fornecerase un solucionario de autocomprobación ou fixarase unha titoría para explicalas.</p>
Lección maxistral	<p>Nela expóranse os contidos da materia, bases teóricas e lecturas relacionadas con elas, directrices ou explicacións a partir dos exercicios prácticos. Aconséllase levar os contidos da materia ó día.</p> <p>O ESTUDANTADO SEMIPRESENCIAL disporá na plataforma Moovi dos materiais necesarios para preparar todos os contidos que se desenvolvan. Empregaranse, preferentemente, ficheiros en formato pdf.</p>
Actividades introdutorias	<p>Desenvólvense o primeiro día de aulas e, nelas, realízase un percorrido explicativo polos eixes sobre os que pivotará o curso.</p> <p>O ESTUDANTADO SEMIPRESENCIAL tamén pode asistir a esta sesión.</p>

Atención personalizada

Methodologies	Description
Traballo tutelado	<p>Alén das indicacións precisas que se proporcionarán no inicio do curso para desenvolver o traballo, atenderanse nas titorías todas as consultas individuais relacionadas coa súa elaboración. O ESTUDANTADO SEMIPRESENCIAL poderá realizar as consultas sobre a elaboración do traballo a través da plataforma Moovi, do correo electrónico ou, preferiblemente, nalgunha titoría. Se a cantidade de estudantado semipresencial así o aconsellar, poderase realizar algunha titoría en grupo, tipo seminario.</p>

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results
Traballo tutelado	<p>O traballo, individual, é obrigatorio tanto para o estudantado presencial coma para o SEMIPRESENCIAL. A data límite de entrega coincidirá coa data oficial do exame (en cada unha das dúas edicións das actas). Poderase realizar unha pequena presentación (aínda que non estea concluído), seguindo as indicacións que se proporcionen.</p>	35	<p>A1 B1 C1 D1 A5 B7 C2 D2 C5 D6 D8 D9 D10 D12</p>

Resolución de problemas	Durante o cuadrimestre especificaranse as actividades prácticas que serán avaliábeis. É preciso que se vaian entregando dentro dos límites temporais que se indiquen. Para o ESTUDANTADO SEMIPRESENCIAL esta epígrafe alcanza un 30% da cualificación final, por iso deberá levar a cabo algunha práctica avaliábeis a maiores ou realizar máis exhaustivamente algunha das que se propoñan (sempre seguindo as indicacións do/a docente).	25	A5 B1 C1 D1 B7 C2 D2 B8 C5 D6 D8 D10 D11 D12
Exame de preguntas de desenvolvemento	O estudantado de avaliación continua (tanto presencial coma SEMIPRESENCIAL) realizará unha proba escrita na data oficial proposta no calendario da FFT (para calquera das dúas edicións das actas) sobre os contidos teórico-prácticos da materia.	35	A1 B1 C1 D1 A5 B7 C2 D2 C5 D3 C8 D6 D8 D9 D10 D11 D12
Observación sistemática	Valorarase a asistencia regular cunha participación activa nas aulas maxistras. Para o ESTUDANTADO SEMIPRESENCIAL este 5% da nota sumarase na metodoloxía "Resolución de problemas".	5	B1 C1 D1 C2 D2 D3

Other comments on the Evaluation

Por defecto, enténdese que o estudantado opta por un sistema de avaliación continua; se así non for, deberá comunicar nas dúas primeiras semanas do curso a súa intención de se presentar á avaliación única permitida pola Universidade de Vigo.

-Avaliación continua (para quen (a) asista regularmente ás aulas presenciais e (b) entregue as tarefas respectando os prazos e as indicacións do profesor -(a) e (b) para o estudantado presencial e só (b) para o SEMIPRESENCIAL-): para poder facer a media final ponderada, haberá que superar independentemente traballo, exame escrito e prácticas avaliábeis. Todas as prácticas, actividades e traballos solicitados teñen que se entregar, para poder ser avaliados, nos prazos marcados. Aquelas probas que non se superen na primeira edición das actas (xaneiro) poderanse recuperar na segunda edición das actas (xuño/xullo), co límite de entrega situado na data fixada pola FFT para o exame. Se por causa xustificada algún/ha estudante non pode cumprir co requisito (a), deberallo comunicar ó docente, que propondrá outras accións compensatorias.

-Avaliación única (admitida pola Universidade de Vigo): poderase superar a materia, en calquera das dúas edicións de actas (xaneiro e xullo), a través dun exame final escrito de todos os contidos teórico-prácticos da materia [40%] (que se realizará nas datas fixadas pola FFT no seu calendario oficial) e mais de dous traballos (seguindo as indicacións que se fornezan) [20%-40%]. Cómpre superar tanto o exame coma os traballos (en cada unha das convocatorias) para poder aprobar a materia. É obrigatoria a presentación oral dos traballos (fixarase a data da exposición). Aínda que se opte por un sistema de avaliación única aconséllase a asistencia ás aulas.

A copia ou o plaxio, total ou parcial, será avaliado cun cero na proba (traballo, práctica ou exame) en que se detecte. Alegar descoñecemento do que supón un plaxio non eximirá o estudantado da súa responsabilidade neste aspecto.

A avaliación terá en conta non só a pertinencia e calidade do contido das respostas senón tamén a súa corrección lingüística.

É responsabilidade do estudantado consultar os materiais dispoñibles na plataforma Moovi (novidades, documentos, cualificacións) e estar ó tanto dos avisos e das datas de realización das diferentes probas.

Todas as consultas realizadas por correo electrónico serán atendidas no horario de titorías.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Álvarez, R., "Os nexos e a sintaxe", Univ. de Santiago de Compostela, 1992

Álvarez, R. e X. Xove, **Gramática da lingua galega**, Galaxia, 2002

Álvarez, R.; H. Monteagudo e X. L. Regueira, **Gramática galega**, 2, Galaxia, 1995

Cidrás, Francisco e Francisco Dubert-García, **A gramática galega, un río de curso curto e sinuoso. Panorama histórico dos estudos gramaticais sobre o galego**, 2017

Freixeiro Mato, X. R., **Gramática da lingua galega**, 2, A Nosa Terra, 2002-2006

Freixeiro Mato, X. R., **Tipos de marcadores discursivos no galego oral e escrito**, 2016

Rodríguez Guerra, A., "Os dicionarios galegos e os marcadores discursivos operadores e de control de contacto", 2018

Complementary Bibliography

García Gondar, F. (dir.), **BILEGA, Bibliografía informatizada da lingua galega**, Centro de Investigacións Ramón Piñeiro, **Na aula fornecerase outras referencias bibliográficas máis específicas. Aconséllase a consulta directa, a través da biblioteca, das fontes bibliográficas.**

Recomendacións

Other comments

Recoméndase ter cursado previamente Sintaxe da lingua galega I.

IDENTIFYING DATA**Historia interna da lingua galega**

Subject	Historia interna da lingua galega			
Code	V01G400V01906			
Study programme	Grao en Ciencias da Linguaxe e Estudos Literarios			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Optional	4	1c
Teaching language	Galego			
Department				
Coordinator	Rodríguez Guerra, Alexandre			
Lecturers	Rodríguez Guerra, Alexandre			
E-mail	xandre@uvigo.gal			
Web	http://https://moovi.uvigo.gal/			
General description	Percorrido sistemático polos principais cambios lingüísticos (fonético-fonolóxicos, morfolóxicos, sintácticos e léxicos) que levaron do latín ó galego.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
A1	Que o estudiantado saiba aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A2	Que o estudiantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A5	Que os estudiantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Capacitación do estudiantado para que adquira coñecementos lingüísticos e literarios.
B2	Adquisición dos fundamentos metodolóxicos e críticos que permita ao estudiantado acceder ao exercicio da actividade profesional cunha formación versátil e interdisciplinar.
B7	Coñecer os métodos básicos do estudo e análise lingüísticos e literarios.
B9	Posuír as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudando de xeito autónomo baseándose nos coñecementos adquiridos e no uso das novas tecnoloxías.
C2	Coñecemento da gramática das linguas galega, española e portuguesa.
C5	Coñecemento dos conceptos e métodos da análise lingüística.
C12	Coñecemento da evolución histórica interna e externa do galego.
D1	Capacidade de aplicar os coñecementos á práctica
D2	Comunicación oral e escrita na lingua materna.
D3	Coñecementos xerais sobre a área de estudo (lingüística, linguas galega, española, portuguesa, latina, literaturas, tecnoloxías, estudos culturais)
D6	Capacidade de xestionar a información.
D8	Habilidade para traballar de forma autónoma.

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
Coñecemento dos principais cambios lingüísticos (fonolóxicos, morfosintácticos e léxicos) que caracterizaron a lingua galega ao longo dos séculos.	A1	B1	C2	D1
	A2	B2	C5	D2
	A5	B2	C12	D3
		B7		D6
		B9		D8
		B11		
		B12		
		B13		
		B15		
		B16		
		B25		
		B26		

Contidos

Topic
----

1. Principais cambios fonético-fonolóxicos no paso do latín ó galego	1.1. Introducción 1.2. O sistema vocálico 1.3. O sistema consonántico
2. Principais cambios morfolóxicos do latín ó galego	2.1. Formas léxicas (eido nominal e verbal) 2.2. Formas gramaticais
3. Da sintaxe latina á galega	3.1. Orde de constituíntes funcionais 3.2. Esquemas e funcións sintácticas oracionais
4. O léxico	4.1. Historia do léxico galego 4.2. A formación de palabras no galego medieval

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Actividades introductorias	2	0	2
Lección maxistral	22	10	32
Resolución de problemas	18	10	28
Resolución de problemas e/ou exercicios	3	45	48
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	37	39
Observación sistemática	1	0	1

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Actividades introductorias	Desenvólvense o primeiro día de aulas e, nelas, realízase un percorrido explicativo polos eixes sobre os que pivotará o curso. Entregarase un cronograma xeral da materia. O ESTUDANTADO SEMIPRESENCIAL tamén pode asistir a esta sesión. En todo caso o docente faralle chegar o cronograma xeral da materia.
Lección maxistral	Nestas aulas o docente exporá os contidos da materia, bases teóricas e lecturas relacionadas con elas, directrices ou explicacións a partir dos exercicios prácticos. Aconséllase vivamente levar os contidos da materia ó día. O ESTUDANTADO SEMIPRESENCIAL disporá na plataforma Moovi dos materiais necesarios para preparar todos os contidos que se desenvolvan. Empregaranse, fundamentalmente, ficheiros en formato pdf, alén da consulta directa das fontes bibliográficas recomendadas.
Resolución de problemas	Actividades en que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados cos contidos da materia. Empregaranse como complemento da lección maxistral. Nalgunha ocasión pódense entregar anticipadamente para que os/as estudantes os poidan preparar con certo adianto e, mesmo, para que poidan realizar unha pequena exposición na aula. O ESTUDANTADO SEMIPRESENCIAL disporá na plataforma Moovi das prácticas/problemas, que deberá entregar no prazo que se marque. Despois, o profesor, en función da natureza do exercicio, devolveraas corrixidos, fornecerá un solucionario de autocomprobación ou fixará unha titoría para explicalos.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Resolución de problemas	Alén das indicacións do comezo do curso, ó longo das semanas atenderanse as consultas individuais que haxa sobre a elaboración dalgunhas prácticas concretas. O ESTUDANTADO SEMIPRESENCIAL poderá realizar as consultas a través da plataforma Moovi, do correo electrónico ou nalgunha titoría. Se a cantidade de estudantes semipresenciais así o aconsellar, poderase realizar algunha titoría en grupo, tipo seminario.

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results
Resolución de problemas	Ó longo do cuadrimestre o docente especificará as actividades prácticas e de resolución de problemas que serán avaliábeis (tamén algunha presentación). É preciso que se respecten os prazos de entrega. Para o ESTUDANTADO SEMIPRESENCIAL esta epígrafe alcanza un 25% da cualificación final, por iso deberá levar a cabo algunha práctica avaliábeis a maiores ou realizar máis exhaustivamente algunha das que se propoñan (sempre seguindo as indicacións do docente).	20	A1 B1 C2 D1 A2 B7 C5 D2 A5 C12 D3 D6 D8

Resolución de problemas e/ou exercicios	O estudantado de avaliación continua (tanto presencial coma SEMIPRESENCIAL) realizará cando menos dúas probas escritas sobre fonética/fonoloxía -sempre presenciais na FFT- segundo se vaian desenvolvendo ó longo do curso os contidos teórico-prácticos.	40	A1 B1 C2 D1 A2 B2 C5 D2 A5 B7 C12 D3 B9 D6 D8
Exame de preguntas de desenvolvemento	O estudantado de avaliación continua (tanto presencial coma SEMIPRESENCIAL) realizará un exame escrito -sempre presencial- na data oficial proposta no calendario da FFT (para calquera das dúas edicións das actas) sobre os contidos teórico-prácticos da materia non avaliados ó longo do cuadrimestre na(s) proba(s) de resolución de problemas e exercicios (na mesma data para todo o estudantado de avaliación continua). Se a marcha do curso o aconsellase, poderíase adiantar durante o cuadrimestre algún(s) exame(s) parcia(l)is).	35	A1 B1 C2 D1 A2 B2 C5 D2 A5 B7 C12 D3 B9 D6 D8
Observación sistemática	Valorarase a asistencia regular cunha participación activa nas prácticas e mais nas aulas maxistras.	5	B1 C2 D1 D2 D3
Para o ESTUDANTADO SEMIPRESENCIAL este 5% da nota sumarase na metodoloxía "Resolución de problemas".			

Other comments on the Evaluation

Por defecto, enténdese que o estudantado opta por un sistema de avaliación continua; se así non for, deberá comunicar nas dúas primeiras semanas do curso a súa intención de se presentar á avaliación única permitida pola Universidade de Vigo.

-Avaliación continua (para quen (a) asista regularmente ás aulas presenciais e (b) entregue as tarefas respectando os prazos e as indicacións do profesor -(a) e (b) para o estudantado presencial e só (b) para o SEMIPRESENCIAL-): para poder facer a media final ponderada, haberá que superar as dúas grandes probas escritas (exame(s) e resolución de problemas/exercicios) e prácticas (ou resolución de problemas, presentacións) avaliadas. Todas as prácticas, actividades e presentacións solicitados polo docente teñen que se entregar/realizar, para poder ser avaliados, nos prazos marcados. Aquelas probas que non se superen na primeira edición das actas (xaneiro) deberanse recuperar na segunda edición das actas (xuño/xullo), co límite de entrega situado na data fixada pola FFT para o exame. Se por causa xustificada algún/ha estudante non pode cumprir co requisito (a), deberallo comunicar ó docente, para poder aplicar un tratamento similar ó da semipresencialidade.

-Avaliación única (admitida pola Universidade de Vigo): poderase superar a materia, en calquera das dúas edicións de actas (xaneiro e xuño/xullo), a través de dúas probas finais escritas de todos os contidos teóricos e prácticos da materia [40%+35%] (que se realizarán nas datas fixadas pola FFT no seu calendario oficial) e mais dun traballo (segundo as indicacións do docente) [25%]. Cómpre superar tanto as dúas probas coma o traballo (en cada unha das convocatorias) para poder aprobar a materia. Aínda que se opte por un sistema de avaliación única aconséllase a asistencia ás aulas.

A copia ou o plaxio, total ou parcial, será avaliado cun cero na proba (práctica ou exame) en que se detecte. Alegar descoñecemento do que supón un plaxio non eximirá o estudantado da súa responsabilidade neste aspecto.

A avaliación terá en conta non só a pertinencia e calidade do contido das respostas senón tamén a súa corrección lingüística.

É responsabilidade do estudantado consultar os materiais dispoñibles na plataforma Moovi (novidades, documentos, cualificacións) e estar ó tanto dos avisos e das datas de realización das diferentes probas e exames.

Todas as consultas realizadas por correo electrónico serán atendidas no horario de titorías.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

- Ferreiro, M., **Gramática histórica galega. I. Fonética e morfosintaxe. II. Lexicoloxía**, 4ª / 2ª, Laiovento, 1999 / 2001
- González Seoane, E. (dir.) et alii, **Diccionario de diccionarios do galego medieval**, Univ. de Santiago de Compostela, 2006
- Larson, Pär, **A lingua das cantigas: gramática do galego-portugués**, Galaxia, 2019
- Mariño Paz, R., **Historia da lingua galega**, 2ª, Sotelo Blanco, 1999
- Mariño Paz, R., **Fonética e fonoloxía históricas da lingua galega**, Xerais, 2017
- Mariño Paz, R., **Historical Phonetics and Phonology**, De Gruyter, (No prelo)
- Mariño Paz, R. e X. Varela Barreiro (eds.), **Lingüística histórica e edición de textos galegos medievais**, Universidade de Santiago de Compostela, 2015
- Mattos e Silva, R. V., **O portugués arcaico: uma aproximação. Vol. I (léxico e morfologia) e Vol. II (sintaxe e fonologia)**, Imprensa Nacional-Casa da Moeda, 2008
- Varela Barreiro, X. e R. Pichel, **Panorama actual da lingüística histórica galega**, 2017
- Venâncio, F., **Así naceu unha lingua. Sobre as orixes do portugués**, Galaxia, 2021

Complementary Bibliography

Corominas, J. e J. A. Pascual, **Diccionario crítico etimológico castellano e hispánico**, Gredos, 1980-1991

García de Diego, V., **Elementos de gramática histórica gallega (Fonética-Morfología)**, Reed. facsimilar, Univ. de Santiago de Compostela, 1984 [1909]

García Gondar, F. (dir., deseño e creación), **BILEGA, Bibliografía informatizada da lingua galega**, Centro de Investigacións Ramón Piñeiro,

---

López Viñas, X., **A formación de palabras no galego medieval: a afixación**, Tese de Doutoramento, Universidade da Coruña, 2012

Pinkster, H., **The Oxford Latin Syntax. Vol. I (The Simple Clause) e Vol. II (The Complex Sentence and Discourse)**, Oxford University Press, 2015 e 2021

Rodríguez Guerra, A. (ed.), **Lingüística histórica e dialectoloxía: coordenadas do cambio lingüístico**, Universidade de Vigo, 2016

Rodríguez Guerra, A. e X. B. Arias Freixedo (eds.), **The Vindel Parchment and Martin Codax / O Pergamiño Vindel e Martin Codax. The Golden Age of Medieval Galician Poetry / O esplendor da poesía galega medieval**, John Benjamins Publishing Company, 2018

Na aula fornecerase outras referencias bibliográficas máis específicas. Aconséllase a consulta directa, a través da biblioteca, das fontes bibliográficas.

Recomendacións

IDENTIFYING DATA**Variación e historia externa da lingua galega**

Subject	Variación e historia externa da lingua galega			
Code	V01G400V01907			
Study programme	Grao en Ciencias da Linguaxe e Estudos Literarios			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	9	Optional	4	2c
Teaching language	Galego			
Department				
Coordinator	Costas González, Xosé Henrique			
Lecturers	Costas González, Xosé Henrique			
E-mail	xcostas@uvigo.es			
Web	http://https://moovi.uvigo.gal/			
General description	Aproximación á historia externa e mais do léxico da lingua galega, así como á súa variación sociolectal e, sobre todo, diatópica.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code				
A1	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.			
A2	Que o estudantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.			
A5	Que os estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.			
B1	Capacitación do estudantado para que adquira coñecementos lingüísticos e literarios.			
B2	Adquisición dos fundamentos metodolóxicos e críticos que permita ao estudantado acceder ao exercicio da actividade profesional cunha formación versátil e interdisciplinar.			
B6	Ser quen de apreciar outras culturas e expresións artísticas e competentes para sensibilizar á contorna propia na apreciación da diversidade intercultural. Explorar ademais as repercusións sociais, profesionais, educativas e culturais dos usos lingüísticos e da aprendizaxe das linguas estudadas no grao.			
B7	Coñecer os métodos básicos do estudo e análise lingüísticos e literarios.			
B9	Posuír as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudando de xeito autónomo baseándose nos coñecementos adquiridos e no uso das novas tecnoloxías.			
C2	Coñecemento da gramática das linguas galega, española e portuguesa.			
C12	Coñecemento da evolución histórica interna e externa do galego.			
C15	Coñecemento das repercusións lingüísticas e interculturais do contacto de linguas.			
D1	Capacidade de aplicar os coñecementos á práctica			
D2	Comunicación oral e escrita na lingua materna.			
D3	Coñecementos xerais sobre a área de estudo (lingüística, linguas galega, española, portuguesa, latina, literaturas, tecnoloxías, estudos culturais)			
D6	Capacidade de xestionar a información.			
D8	Habilidade para traballar de forma autónoma.			
D9	Capacidade crítica e de autocrítica.			
D10	Capacidade de análise e síntese.			
D11	Capacidade para manexar a bibliografía consultada e para citala axeitadamente.			
D12	Respecto pola ética profesional e, en particular, pola propiedade intelectual.			

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results
------------------------------------	-------------------------------

- Coñecer as variedades xeográficas do galego e recoñecer a súa validez oral.	A1	B1	C2	D1
- Saber interpretar a variedade culta á luz da última historia externa do galego: dificultades de implantación, identificación, interferencias etc.	A2	B2	C12	D2
	A5	B6	C15	D3
		B7		D6
		B9		D8
- Coñecemento do galego culto vs. galegos populares, dialectais (galego urbano vs. galegos rurais).				D9
				D10
				D11
				D12

Contidos

Topic	
1. A variación diatópica	1.1. Historia dos estudos dialectais galegos 1.2. ALGa, ALPi e ALBi 1.3. Bloques e áreas lingüísticas do galego 1.4. O galego exterior
2. Historia social da lingua galega no XX	2.1. O proceso normalizador desde 1970 2.2. O proceso normativizador desde 1970 2.3. Normalización, dinamización, revivificación.
3. As variedades diafásicas e diastráticas	3.1.- A variación diafásica. Tipoloxía. 3-2- A variación diastrática. Tipoloxía.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Actividades introductorias	2	0	2
Traballo tutelado	24	71	95
Resolución de problemas	16	12	28
Lección maxistral	26	10	36
Exame de preguntas de desenvolvemento	4	60	64

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Actividades introductorias	O primeiro día de aulas realizarase un percorrido explicativo polos eixes sobre os que pivotará o curso. Entregarase un cronograma da materia. O ALUMNADO SEMIPRESENCIAL tamén pode asistir a esta sesión. En todo caso o docente faralles chegar o cronograma da materia. O ALUMNADO NON PRESENCIAL poderá seguir as aulas por vídeos e titorías a través dos medios telemáticos dispostos pola UVigo.
Traballo tutelado	Cada discente elaborará individualmente dous traballos escritos, seguindo as indicacións do profesor, sobre os puntos 3. e 5. do temario. Todo o alumnado entregará unha copia en papel e subirá a versión definitiva dos traballos á plataforma Faitic. Dedicaranse aulas presenciais a explicar a metodoloxía destes traballos. Ó longo do curso farase, tamén na aula, un seguimento deles. É moi recomendable para o ALUMNADO SEMIPRESENCIAL asistir a algunha destas sesións de aula - fixaranse ó longo do curso- (se alguén non puider ir a ningunha, deberá acordar unha titoría co docente). O ALUMNADO NON PRESENCIAL recibirá titorías e sesións virtuais seguindo as canles establecidas pola UVigo.
Resolución de problemas	Actividade en que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados cos contidos da materia. Empregaranse como complemento da lección maxistral. O ALUMNADO SEMIPRESENCIAL E NON PRESENCIAL disporá na plataforma Faitic das prácticas, que deberá entregar no prazo que se marque. Despois, o profesor, en función da natureza do exercicio, devolveraaas corrixidas, fornecerá un solucionario de autocomprobación ou fixará unha titoría para explicalas.

Lección maxistral	Nestas sesións, o docente exporá os contidos da materia, bases teóricas e lecturas relacionadas con elas, directrices ou explicacións a partir dos exercicios prácticos. Aconséllase levar os contidos da materia ó día. O ALUMNADO SEMIPRESENCIAL E NON PRESENCIAL disporá na plataforma Faitic dos materiais necesarios para preparar todos os contidos que se desenvolvan. Empregaranse, para iso, ficheiros en formato pdf (por veces o profesor tamén os poderá enviar por correo electrónico).
-------------------	---

Atención personalizada

Methodologies Description

Traballo tutelado	Alén das indicacións precisas que se proporcionarán nalgunha aula específica para poder desenvolver os traballos, ó longo do curso non só se atenderán na aula todas as consultas individuais, senón que se realizará nela abundante práctica. Por suposto, nas horas de titoría tamén se resolverán todas as consultas relacionadas coa súa elaboración. O ALUMNADO SEMIPRESENCIAL E NON PRESENCIAL poderá realizar as consultas sobre a elaboración dos traballos a través da plataforma Faitic, do correo electrónico ou, preferiblemente, nalgunha titoría presencial ou virtual. Se a cantidade de alumnado semipresencial así o aconsellar, poderase realizar algunha titoría en grupo, tipo seminario.
-------------------	---

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results
Traballo tutelado	Os traballos, individuais, son obrigatorios tanto para o alumnado presencial coma para o SEMIPRESENCIAL E NON PRESENCIAL. A data límite de entrega coincidirá coa data do exame (en cada unha das dúas edicións das actas). A proporción do seu valor será 20%-30%, respectivamente. Un 7% da cualificación correspóndelle á exposición oral dos traballos na aula. Tanto para o alumnado presencial coma para o SEMIPRESENCIAL E NON PRESENCIAL a distribución será 3%-4% para cada un dos traballos, respectivamente. As exposicións durarán aproximadamente, tanto para o alumnado presencial coma SEMIPRESENCIAL E NON PRESENCIAL, 7 e 10 minutos, respectivamente. Nestas exposicións non se poderá ler. Poderase empregar un pequeno guión ou acompañar a exposición de axudas audiovisuais, mais a presentación oral non pode constituír a simple lectura deste material. As exposicións poderan ser virtuais, enviándose no formato que o alumnado desexe.	50	A1 B1 C2 D1 A2 B2 C12 D2 A5 B6 C15 D3 B7 D6 B9 D8 D9 D10 D11 D12
Resolución de problemas	Ao longo do cuadrimestre o docente especificará as actividades prácticas que serán avaliábeis. É preciso que se vaian entregando dentro dos límites que se poñan. Para o ALUMNADO SEMIPRESENCIAL E NON PRESENCIAL esta epígrafe alcanza un 17% da cualificación final, por iso deberá levar a cabo algunha práctica avaliábeis a maiores ou realizar máis exhaustivamente algunha das que se propoñan (sempre seguindo as indicacións do docente).	12	A1 B1 C2 D1 A2 B7 C12 D2 A5 C15 D3 D6 D8 D9 D10
Lección maxistral	Valorarase a asistencia regular cunha participación activa nas aulas maxistrais, que se poderán seguir on-line para o alumnado semipresencial e non presencial. Para o ALUMNADO SEMIPRESENCIAL E NON PRESENCIAL este 5% da nota sumarase na metodoloxía "Resolución de problemas e/ou exercicios".	5	A1 B2 C2 D3 B7 C12 D6 C15 D9
Exame de preguntas de desenvolvemento	O alumnado que opte pola avaliación continua realizará unha proba escrita -presencial ou virtual- na data oficial proposta no calendario da FFT (para calquera das dúas edicións das actas) sobre os contidos teórico-prácticos da materia. Se as circunstancias así o aconsellaren, poderase realizar un exame parcial previo, liberador de materia (na mesma data para todo o alumnado de avaliación continua).	33	A1 B1 C2 D1 A2 B2 C12 D2 A5 B6 C15 D3 B7 D6 B9 D8 D9 D10 D11 D12

Other comments on the Evaluation

Todo o alumnado deberá decidir ó comezo do curso se opta por un sistema de avaliación continua ou por outro de avaliación única.

-Avaliación continua (para quen (a) asista regularmente ás aulas, de maneira presencial ou telemática, e (b) entregue as tarefas respectando os prazos e as indicacións do profesor -(a) e (b) para o alumnado presencial e só (b) para o SEMIPRESENCIAL E NON PRESENCIAL -): para poder facer a media final ponderada, haberá que superar traballos, exame escrito e prácticas avaliadas. Todas as prácticas, actividades e traballos solicitados polo docente teñen que se entregar, para poder ser avaliados, nos prazos marcados. Os discentes que non perdan o dereito á avaliación continua poderán recuperar na segunda edición das actas (xullo), na data fixada pola FFT, aquelas probas que non superasen na primeira edición das actas (maio). Se por causa xustificada algún alumno/a non pode cumprir co requisito (a), deberallo comunicar ó docente, que poderá propoñer outras actividades compensatorias.

-Avaliación única (para o alumnado que opte por ela ou para quen non cumpra cos requisitos para a avaliación continua, ou renuncie a ela): poderase superar a materia, en calquera das dúas edicións de actas (maio e xullo), a través dun exame final escrito de todos os contidos teórico-prácticos da materia [40%] (que se realizará nas datas fixadas pola FFT no seu calendario oficial) e mais de dous traballos (segundo as indicacións do docente) [25%-35%]. Cómpre superar tanto o exame coma os traballos (en cada unha das convocatorias) para poder aprobar a materia. Aínda que se opte por un sistema de avaliación única aconséllase a asistencia ás aulas.

A copia ou o plaxio, total ou parcial, será avaliado cun cero na proba (traballo, práctica ou exame) en que se detecte. Alegar descoñecemento do que supón un plaxio non eximirá o alumnado da súa responsabilidade neste aspecto.

A avaliación terá en conta non só a pertinencia e calidade do contido das respostas senón tamén a súa corrección lingüística.

Todas as consultas realizadas por correo electrónico ou por medios informáticos (titoría virtual, skype etc.) serán atendidas no horario de titorías.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Álvarez Blanco, R.; Dubert García, F.; Sousa Fernández, X. (eds.), **Dialectoloxía e léxico**, ILG/CCG, 2002

Álvarez Blanco, R.; Dubert García, F.; Sousa Fernández, X. (eds.), **Lingua e territorio**, ILG/CCG, 2006

Costas González, X.-H., **O valego. As falas de orixe galega do Val do Ellas (Cáceres-Estremadura)**, Xerais, 2013

Fernández Rei, F., **Dialectoloxía da lingua galega**, 3ª, Xerais, 2003

Fernández Rei, F.; Álvarez Blanco, R.; González González, M.; Dubert García, F.; Sousa Fernández, X., **Atlas Lingüístico Galego**, ILG/FBdLM, 1990-2016

Ferreiro, M., **Gramática histórica galega. II. Lexicoloxía**, 2ª, Laiovento, 2001

Mariño Paz, R., **Historia da lingua galega**, 2ª, Sotelo Blanco, 1999

Monteagudo Romero, H., **Historia social da lingua galega: Idioma, sociedade e cultura a través do tempo**, Galaxia, 1999

Rodríguez Guerra, A. (ed.), **Lingüística histórica e dialectoloxía: Coordenadas do cambio lingüístico**, Univ. de Vigo, 2016

Sánchez Rei, X. M., **Lingua galega e variación dialectal**, Laiovento, 2011

Complementary Bibliography

García Gondar, F. (dir.), **BILEGA, Bibliografía informatizada da lingua galega**, Centro de Investigacións Ramón Piñeiro,

Na aula fornecerase outras referencias bibliográficas máis específicas,

---

Recomendacións

Subjects that it is recommended to have taken before

Historia interna da lingua galega/V01G400V01906

IDENTIFYING DATA**Pragmática e discurso**

Subject	Pragmática e discurso			
Code	V01G400V01915			
Study programme	Grao en Ciencias da Linguaxe e Estudos Literarios			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Optional	4	1c
Teaching language	Castelán			
Department				
Coordinator	Rodríguez Barcia, Susana			
Lecturers	Rodríguez Barcia, Susana			
E-mail	susanarbarcia@gmail.com			
Web	http://https://moovi.uvigo.gal/			
General description	A materia aborda o estudo da linguaxe en acción, das prácticas lingüísticas contextualizadas, tanto no que se refire ao acto de enunciación, as condicións materiais de produción como á súa interpretación. Analízanse os procesos de lexitimación discursiva das ideoloxías dominantes. Ofrécese ademais un percorrido polas principais achegas da pragmática e profúndase na perspectiva crítica da análise do discurso.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
A1	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A2	Que o estudantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A5	Que o estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Capacitación do estudantado para que adquira coñecementos lingüísticos e literarios.
B2	Adquisición dos fundamentos metodolóxicos e críticos que permita ao estudantado acceder ao exercicio da actividade profesional cunha formación versátil e interdisciplinar.
B7	Coñecer os métodos básicos do estudo e análise lingüísticos e literarios.
B8	Capacidade para participar en debates e actividades de grupo e organizalos, desenvolvendo un pensamento autónomo e crítico.
B10	Integrar coñecementos e poder desenvolver un proceso de comunicación sólido a partir dunha información que, aínda que sexa incompleta, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas ao proceso comunicativo.
C1	Perfecto dominio instrumental das linguas galega, española e portuguesa.
C2	Coñecemento da gramática das linguas galega, española e portuguesa.
C5	Coñecemento dos conceptos e métodos da análise lingüística.
C8	Coñecemento das correntes teóricas e metodolóxicas da lingüística.
C9	Coñecemento de retórica e estilística.
D1	Capacidade de aplicar os coñecementos á práctica
D2	Comunicación oral e escrita na lingua materna.
D3	Coñecementos xerais sobre a área de estudo (lingüística, linguas galega, española, portuguesa, latina, literaturas, tecnoloxías, estudos culturais)
D6	Capacidade de xestionar a información.
D8	Habilidade para traballar de forma autónoma.
D9	Capacidade crítica e de autocrítica.
D10	Capacidade de análise e síntese.
D11	Capacidade para manexar a bibliografía consultada e para citala axeitadamente.
D12	Respecto pola ética profesional e, en particular, pola propiedade intelectual.

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results
------------------------------------	-------------------------------

Descubrir os mecanismos e os procesos de elaboración e interpretación dos enunciados

A1 B1 C1 D1
 A2 B2 C2 D2
 A5 B7 C5 D3
 B8 C8 D6
 B10 C9 D8
 D9
 D10
 D11
 D12

Contidos

Topic	
1. A linguaxe en acción	1.1. Pragmática e discurso. Concepción tradicional e novas perspectivas 1.2. A pragmática e o discurso como parte dos estudos lingüísticos. 1.3. Compoñentes da pragmática
2. Principais achegas da pragmática	2.1. A teoría dos actos de fala 2.2. O principio de cooperación 2.3. As implicaturas conversacionais 2.4. A teoría da relevancia 2.5. A cortesía 2.6. Ciberpragmática
3. O discurso	3.1. Discurso oral e discurso escrito 3.2. A textura discursiva: Coherencia e cohesión 3.3. As funcións da linguaxe e a tipoloxía discursiva 3.4. As persoas do discurso 3.5. A modalización
4. A pragmática e a AD tamén se escriben con A	4.1. Investigadoras en pragmática e análise do discurso 4.2. A perspectiva de xénero na investigación lingüística en pragmática e discurso
5. A Análise Crítica do Discurso	5.1. ¿Que é a ACD? 5.2. Ideoloxía, discurso e sociedade 5.3. Estratexias discursivas de control 5.4. Unha metodoloxía heteroxénea

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección maxistral	24	24	48
Estudo previo	4	20	24
Resolución de problemas	8	24	32
Debate	8	4	12
Exame de preguntas de desenvolvemento	4	30	34

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Estudo previo	Búsqueda, lectura e traballo de documentación, previo ás clases, que realiza o alumnado de forma autónoma.
Resolución de problemas	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumnado debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante a exercitación. Adóitase utilizar como complemento da lección maxistral.
Debate	Charla aberta entre o grupo de estudantes. Céntrase nunha lectura seleccionada pola docente. O alumnado debe facer unha reflexión crítica e preparar cinco cuestións para o debate a partir do artigo seleccionado.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Lección maxistral	Exposición por parte do profesorado dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto que se vaia desenvolver.
Estudo previo	Trátase dunha actividade autónoma na que o alumnado debe procurar información e documentarse para así adquirir a competencia de manexo de bibliografía. O profesorado explicará os recursos que poden empregar para facer esta labor de documentación.

Resolución de problemas	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumnado debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas. Adóitase utilizar como complemento da lección maxistral.
Debate	Charla aberta entre un grupo de estudantes. O debate gardará relación cunha lectura escollida pola docente sobre a que o alumnado realizará un resumo e un comentario crítico. Cada persoa propondrá cinco cuestións para debater a partir da lectura.
Tests	Description
Exame de preguntas de desenvolvemento	Probas para avaliación das competencias que inclúen preguntas abertas sobre un tema. O alumnado debe desenvolver, relacionar, organizar e presentar os coñecementos adquiridos nunha resposta extensa.

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results			
Resolución de problemas	Nas sesións de prácticas formularanse exercicios que serán resoltos e avaliados na aula.	30	A1 A2	B1 B7 B10	C1 C2 C5 C8 C9	D1 D3 D6 D8 D10 D12
Debate	Charla aberta entre un grupo de estudantes. O debate gardará relación cunha lectura escollida pola docente sobre a que o alumnado realizará un resumo e un comentario crítico. Cada persoa propondrá cinco cuestións para debater a partir da lectura.	30	A1 A2	B8	C8	D9
Exame de preguntas de desenvolvemento	O alumnado terá que superar unha proba na que ha desenvolver de forma ampla o contido do temario.	40	A1 A2 A5	B1 B2	C1 C2 C5 C9	D2 D3 D6 D8 D10 D12

Other comments on the Evaluation

1ª EDICIÓN DE ACTAS (DECEMBRO 2023-XANEIRO 2024)

Avaliación continua

É obrigatorio realizar e entregar no prazo establecido as probas marcadas na avaliación. Os traballos non entregados ou entregados fóra de prazo non se avaliarán. A data de celebración do exame coincidirá co día fixado no Calendario de exames establecido pola facultade e publicado na web da FFT. A cualificación na primeira edición de actas dos alumnos e alumnas que opten pola avaliación continua corresponderá ao cómputo das notas obtidas nas probas realizadas durante o curso (resolución de problemas na aula e debates). Para superar a materia será necesario obter como mínimo un 4,75 (sobre 10) en total.

Avaliación única

Neste caso, a avaliación realízase mediante un exame único, baseado nos contidos da materia, no que a nota constituirá o 100% da cualificación final.

Este exame terá lugar ao final do cuadrimestre, na data fixada no Calendario de exames aprobado pola Xunta de Facultade e publicado na web da FFT. A data desta proba coincidirá na primeira edición das actas coa data na que se realizará o exame para os discentes que opten pola avaliación continua.

A escolla desta opción en ningún caso supón a perda do dereito á asistencia. Recoméndase ao alumnado que escolla esta modalidade de avaliación que consulte regularmente os documentos que se irán colgando en Moovi e que acorde titorías regulares coa docente.

2. SEGUNDA EDICIÓN DE ACTAS (xullo 2024)

Na segunda edición de actas a avaliación levarase a cabo exclusivamente mediante un exame único, baseado nos contidos da materia. Este exame terá lugar na data oficial de xullo aprobada pola Xunta de Facultade.

Os alumnos e alumnas que non acadasen o aprobado na modalidade de avaliación continua e que se presenten nesta oportunidade de xullo deben ter en conta que non se gardarán en ningún caso as notas das probas de avaliación continua.

Para o alumnado de avaliación continua, no caso de que tras a avaliación conxunta sexan necesarios ata 0,25 puntos para superar a materia, terase en conta a asistencia e participación regular e activa na clase.

O estudiantado Erasmus poderá realizar as probas coa axuda dun dicionario.

Tanto no exame coma no traballo escrito e no resto dos exercicios propostos ao longo do curso penalizaranse os erros ortográficos, os erros na expresión, as incoherencias sintácticas, etc. **Alumnado semipresencial**

O alumnado semipresencial pode optar pola avaliación continua ou pola avaliación única e en ambos casos será realizada de igual modo que para o alumnado presencial. O alumnado semipresencial debe asistir ás titorías obrigatorias e acordar titorías adicionais coa docente a través do correo electrónico. Tamén debe seguir os contidos e prácticas da materia a través de Moovi.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Casalmiglia Blancafort, H y Tusón Valls, A., **Las cosas del decir. Manual de análisis del discurso**, 1ª, Ariel, 1999

Escandell Vidal, Mª Victoria, **Introducción a la pragmática**, 2ª, Ariel, 2006

Moure, Teresa, **Lingüística se escribe con A**, 1ª, Catarata, 2021

Reyes, Graciela, **El abecé de la pragmática**, 1ª, Arco/Libros, 1995

Van Dijk. T.A., **Texto y contexto: semántica y pragmática del discurso.**, 1ª, Cátedra, 1980

Complementary Bibliography

Leech, Geoffry, **Principles of Pragmatics**, 1ª, Longman, 1983

Levison, Stephen, **Pragmatics**, 1ª, Cambridge University Press, 1983

Van Dijk, T.A., **Sociedad y discurso**, 1ª, Gedisa, 2011

Van Dijk. T.A., **Discurso y contexto**, 1ª, Gedisa, 2012

Recomendacións

Other comments

A copia ou plaxio total ou parcial en calquera tipo de traballo ou exame suporá un cero na devandita proba. Alegar descoñecemento do que supón un plaxio non eximirá ao alumnado da súa responsabilidade neste aspecto.

- A avaliación terá en conta non só a pertinencia e calidade do contido das respostas, senón tamén a súa corrección lingüística.

- Recoméndase a utilización dos recursos que ofrece a biblioteca para consultar as referencias recomendadas na guía da materia, así como outros recursos bibliográficos que se sinalen nas clases.

- É responsabilidade do alumnado consultar os materiais e as novidades a través da plataforma MOOVI e estar ao tanto das datas nas que teñan lugar as probas de avaliación.

- Infórmase o alumnado de intercambio de que o nivel de lingua necesario para o adecuado seguimento das clases desta materia é alto. Consúltese co profesorado as dúbidas respecto diso.

IDENTIFYING DATA**Semántica e léxico**

Subject	Semántica e léxico			
Code	V01G400V01916			
Study programme	Grao en Ciencias da Linguaxe e Estudos Literarios			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Optional	4	1c
Teaching language	Castelán			
Department				
Coordinator	Anaya Revuelta, Inmaculada			
Lecturers				
E-mail				
Web	http://https://moovi.uvigo.gal/			
General description	Análise da organización do léxico español a través das súas relacións semánticas e os seus procesos de formación			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
A1	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A2	Que o estudantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A5	Que os estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Capacitación do estudantado para que adquira coñecementos lingüísticos e literarios.
B2	Adquisición dos fundamentos metodolóxicos e críticos que permita ao estudantado acceder ao exercicio da actividade profesional cunha formación versátil e interdisciplinar.
B7	Coñecer os métodos básicos do estudo e análise lingüísticos e literarios.
B9	Posuír as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudando de xeito autónomo baseándose nos coñecementos adquiridos e no uso das novas tecnoloxías.
C1	Perfecto dominio instrumental das linguas galega, española e portuguesa.
C5	Coñecemento dos conceptos e métodos da análise lingüística.
D1	Capacidade de aplicar os coñecementos á práctica
D2	Comunicación oral e escrita na lingua materna.
D3	Coñecementos xerais sobre a área de estudo (lingüística, linguas galega, española, portuguesa, latina, literaturas, tecnoloxías, estudos culturais)
D6	Capacidade de xestionar a información.
D8	Habilidade para traballar de forma autónoma.
D9	Capacidade crítica e de autocrítica.
D10	Capacidade de análise e síntese.
D11	Capacidade para manexar a bibliografía consultada e para citala axeitadamente.
D12	Respecto pola ética profesional e, en particular, pola propiedade intelectual.

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results				
Esta materia prioriza a consecución, por parte dos *discentes, das bases teóricas fundamentais da *Semántica e o Léxico da lingua española. En concreto, os estudantes formaranse no relativo ao coñecemento de unidades e relacións *semánticas e da morfoloxía léxica.	A1	B1	C1	D1	
	A2	B2	C5	D2	
	A5	B7		D3	
		B9		D6	
				D8	
				D9	
				D10	
				D11	
				D12	
	Comprender o comportamento do Consumidor de produtos Turísticos e a importancia do proceso de creación de Valor neste Sector				

Contidos

Topic
----

1. As relacións semánticas	1.1. Relacións de inclusión 1.1.1. Hiponimia 1.1.2. Meronimia 1.2. Relacións de exclusión 1.2.1. Incompatibilidade 1.2.2. Oposición 1.3. Sinonimia 1.4. Relacións non clásicas
2. A formación de palabras	2.1. Unidades e procesos 2.2. Familias morfolóxicas 2.2.1. Familia léxica 2.2.2. Familia funcional 2.2.3. Familia afixal
3. A extensión e cambio de significado	3.1. Tipos de extensión e cambio 3.2. Procesos de extensión e cambio

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Estudo de casos	16	25	41
Resolución de problemas	10	20	30
Lección maxistral	10	0	10
Traballo	10	40	50
Autoavaliación	0	17	17
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	0	2

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Estudo de casos	Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipótese, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución.
Resolución de problemas	Actividade na que se formulan problema e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase utilizar como complemento da lección maxistral.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Estudo de casos	Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipótese, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución.
Resolución de problemas	Actividade na que se formulan problema e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase utilizar como complemento da lección maxistral.

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results
Traballo	O alumnado deberá entregar dous traballos, un a metade do curso sobre os dous primeiros temas e outro ao final sobre o tema3.	40	A1 B1 C1 D1 A2 B2 C5 D2 A5 B7 D3 B9 D6 D8 D9 D10 D11 D12

Autoavaliación	Haberá probas de autoevaluación que o alumnado fará a través da plataforma docente e que se corresponderán con cada un dos subtemas (dependendo da extensión destes).	20	A1 A2 A5	B1 B2 B7 B9	C1 C5	D1 D2 D3 D6 D8 D9 D10 D11 D12
Exame de preguntas de desenvolvemento	A proba consistirá nun exame escrito sobre os contidos da materia.	40	A1	B2		D1 D2 D3

Other comments on the Evaluation

Avaliación continua

Este é o método normal de avaliación e o máis adecuado. O alumnado deberá entregar dous traballos cuxo tema será discutido co profesor, un sobre os dous primeiros temas e outro sobre o último tema. A avaliación continua tamén inclúe a realización dun exame escrito sobre os contidos da materia.

Avaliación única

Aquel alumnado que, por algunha causa, prefira a avaliación única, fará un exame ao final do cuadrimestre na data oficial que indica a FFT.

Segunda edición de actas

O alumnado que teña que presentarse a esta edición terá que entregar nas datas que marque a FFT os dous traballos establecidos para o curso normal que serán semellantes aos realizados na anterior edición tanto en temática como en extensión.

Semipresenciales

Dado a natureza dos sistemas de avaliación, o alumnado semipresencial está sometido aos mesmos sistemas de avaliación que o presencial.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Bosque, Ignacio y Violeta Demonte, **Gramática descriptiva de la lengua española**, Espasa Calpe, 1999

Croft, W. y D. Alan Cruse, **Lingüística cognitiva**, Akal, 2004

RAE y ASALE, **Nueva gramática de la lengua española**, Espasa Calpe, 2009

Complementary Bibliography

Murphy, M. Lynne, **Semantic Relations and the Lexicon Antonymy, Synonymy, and Other Paradigms**, Cambridge University Press, 2003

Recomendacións

IDENTIFYING DATA**Gramática do español**

Subject	Gramática do español			
Code	V01G400V01917			
Study programme	Grao en Ciencias da Linguaxe e Estudos Literarios			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	9	Optional	4	2c
Teaching language	Castelán			
Department				
Coordinator	Pérez Rodríguez, María Rosa			
Lecturers				
E-mail				
Web	http://https://moovi.uvigo.gal/			
General description	O obxectivo da materia é profundar no estudo da análise sintáctica, de modo que o alumnado sexa capaz de recoñecer e analizar diferentes tipos de secuencias en español, así como comprender e utilizar os recursos de construción de textos.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
A1	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A2	Que o estudantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A5	Que os estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Capacitación do estudantado para que adquira coñecementos lingüísticos e literarios.
B2	Adquisición dos fundamentos metodolóxicos e críticos que permita ao estudantado acceder ao exercicio da actividade profesional cunha formación versátil e interdisciplinar.
B7	Coñecer os métodos básicos do estudo e análise lingüísticos e literarios.
C1	Perfecto dominio instrumental das linguas galega, española e portuguesa.
C2	Coñecemento da gramática das linguas galega, española e portuguesa.
C5	Coñecemento dos conceptos e métodos da análise lingüística.
D1	Capacidade de aplicar os coñecementos á práctica
D2	Comunicación oral e escrita na lingua materna.
D3	Coñecementos xerais sobre a área de estudo (lingüística, linguas galega, española, portuguesa, latina, literaturas, tecnoloxías, estudos culturais)
D6	Capacidade de xestionar a información.
D8	Habilidade para traballar de forma autónoma.
D10	Capacidade de análise e síntese.
D11	Capacidade para manexar a bibliografía consultada e para citala axeitadamente.
D12	Respecto pola ética profesional e, en particular, pola propiedade intelectual.

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
Recoñecer e ser capaces de analizar oracións de distintos tipos.	A1	B1	C1	D1
	A2	B2	C1	D1
	A2	B5	C2	D2
	A3	B6	C2	D2
	A4	B7	C3	D3
	A5		C5	D3
	A5		C5	D6
				D8
				D10
				D11
				D12

Coñecer os distintos tipos de construcións compostas por oracións.

A1 B1 C1 D1
 A2 B2 C2 D2
 A5 B2 C5 D3
 B7 D6
 B11 D8
 B12 D11
 B13
 B15
 B16
 B25
 B26

Coñecer a estrutura e as relacións (temporais, aspectuais, modais,) das construcións gramaticais A1 B1 C1 D1
 A2 B2 C2 D2
 A5 B7 C5 D3
 D6
 D8
 D10
 D11

Contidos

Topic	
1. Introducción. A análise sintáctica	1.1. A xerarquía das unidades 1.2. Relacións e funcións 1.3. Representación gráfica da análise sintáctica
2. A frase	2.1. Estrutura da frase 2.2. Tipos e subtipos de frase
3. A cláusula e a oración	3.1. Cláusula vs. oración. 3.1.1. Cláusula simple e cláusula complexa. 3.1.2. A subordinación substantiva e adxectiva. 3.1.3. A subordinación adverbial. Subordinadas adverbiais propias e impropias. 3.2. As funcións da cláusula.
4. Estructuras coordinadas	4.1. A coordinación como tipo de construción 4.2. A coordinación en español 4.3. Coordinación e elipsis

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Actividades introductorias	2	0	2
Lección maxistral	30	60	90
Resolución de problemas	36	77	113
Traballo tutelado	2	10	12
Exame de preguntas de desenvolvemento	1	3	4
Resolución de problemas e/ou exercicios	1	3	4

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Actividades introductorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia. Recoméndase vivamente ao alumnado de réxime semipresencial que, de non poder asistir a esta sesión, na que se proporcionará información sobre o desenvolvemento e planificación do curso, póñanse en contacto coa docente por correo electrónico canto antes para tratar estes asuntos.
Lección maxistral	Exposición por parte da profesora de contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto que o estudante ten que desenvolver. O alumnado de réxime semipresencial terá acceso aos materiais necesarios a través da plataforma de teledocencia.
Resolución de problemas	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. Os alumnos e alumnas deben desenvolver as solucións apropiadas ou correctas mediante a aplicación de diferentes rutinas ou procedementos. O alumnado de réxime semipresencial poderá acceder aos exercicios que se traballaron nas clases prácticas a través da plataforma de teledocencia; poderá entregalos para a súa corrección e comentario, cando cumpra, a través dos medios dispostos (plataforma, correo electrónico, etc.) nos prazos que se determinen.
Traballo tutelado	A alumna ou alumno, de maneira individual, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Resolución de problemas	A docente, tanto presencialmente (nas sesións prácticas e nas horas de titorías) como non presencialmente (por correo electrónico), atenderá ao alumnado e guiará na resolución das actividades e exercicios que se propoñan.
Traballo tutelado	A docente, tanto presencialmente (nas sesións prácticas e nas horas de titorías) como non presencialmente (por correo electrónico), atenderá ao alumnado e guiará e supervisará na preparación dos traballos tutelados.

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results
Resolución de problemas	Presentación de exercicios breves ao longo do curso.	30	
Traballo tutelado	Presentación dun traballo escrito sobre un tema relacionado coa materia.	30	
Exame de preguntas de desenvolvemento	Exame: pregunta(s) aberta(s) sobre temas do programa.	20	
Resolución de problemas e/ou exercicios	Exame: exercicios, actividades e problemas.	20	

Other comments on the Evaluation

PRIMEIRA EDICIÓN DE ACTAS

Avaliación continua

Non se esixe asistencia a clase para acollerse ao sistema de avaliación continua. Recoméndase, con todo, a todo o alumnado, que asista as clases na medida das súas posibilidades. É responsabilidade do alumnado, tanto presencial como semipresencial, asista ou non ás clases, manterse ao tanto da materia (e das novidades ou axustes que se poidan producir ao longo do curso) a través do contacto coa docente e da plataforma MOOVI.

A avaliación estrutúrase en tres partes: 1. Presentación de exercicios breves (30%) 2. Traballo escrito (30%) 3. Exame (40%). Neste exame, que terá lugar na data previstano calendario oficial da Facultade, concéntranse as partes da avaliación definidas como "exame: preguntas abertas" e "exame: exercicios, actividades e problemas".

A información sobre as datas de entrega dos traballos e a presentación oral, así como as instrucións para abordalos, estará dispoñible en MOOVI.

Avaliación única

O alumnado que opte pola avaliación única deberá superar as tres partes da avaliación (exercicios breves, traballo escrito e exame) na data oficial de exame sinalada pola Facultade. O alumnado que opte por este sistema deberá comunicalo por escrito (correo electrónico) á docente antes do 1 de outubro. De non comunicar nada, enténdese que se opta por avaliación continua.

SEGUNDA EDICIÓN DE ACTAS

Quen non alcancen o aprobado na primeira oportunidade poderán presentarse en xuño ou xullo, na data oficial correspondente. Nesta ocasión a avaliación consistirá nun exame teórico-práctico que valerá o 100% da nota.

IMPORTANTE

Para aprobar a materia é requisito indispensable obter unha cualificación de polo menos 4 puntos no exame. De non cumprirse este requisito, aínda que a suma das partes alcance ou supere o 5 (sobre 10), a alumna ou alumno non superará a materia. Nas probas de avaliación non só se terá en conta a adecuación e calidade dos contidos, senón tamén a corrección lingüística e o rigor académico. No caso de que se detecte copia ou plaxio nalgunha proba, esta scualificarse cun cero. O alumnado erasmus interesado en cursar a materia deberá ter presente que resulta altamente recomendable ter un nivel de lingua española igual ou superior a C1.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Bosque & Demonte, **Gramática descriptiva de la lengua española**, Gredos, 1999

RAE & ASALE, **Nueva gramática de la lengua española**, Espasa, 2009

Gómez Torrego, **Gramática didáctica del español**, SM, 2011

Complementary Bibliography

Other comments

O alumnado debe responsabilizarse de consultar os materiais e as novidades a través da plataforma MOOVI, onde a docente irá pondo á súa disposición os temas e exercicios que se vaian traballando en clase.

O alumnado semipresencial debe tomar contacto coa docente ao comezo do curso (pode ser por correo electrónico) e debe manter este contacto de forma regular a través dos medios dispoñibles (fundamentalmente, correo electrónico e asistencia a titorías individuais).

IDENTIFYING DATA**Análise das obras centrais da literatura galega desde 1975-I**

Subject	Análise das obras centrais da literatura galega desde 1975-I			
Code	V01G400V01925			
Study programme	Grao en Ciencias da Linguaxe e Estudos Literarios			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Optional	4	1c
Teaching language	Galego			
Department				
Coordinator	Angueira Viturro, Anxo			
Lecturers	Angueira Viturro, Anxo			
E-mail	angueira@uvigo.es			
Web	http://https://moovi.uvigo.gal/			
General description	Análise e interpretacións da tradición literaria galega desde 1975			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
A1	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A2	Que o estudantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A5	Que os estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Capacitación do estudantado para que adquira coñecementos lingüísticos e literarios.
B2	Adquisición dos fundamentos metodolóxicos e críticos que permita ao estudantado acceder ao exercicio da actividade profesional cunha formación versátil e interdisciplinar.
B5	Capacidade do estudantado para comprender as interrelacións pertinentes entre os diversos ámbitos de estudo que integran o título.
B7	Coñecer os métodos básicos do estudo e análise lingüísticos e literarios.
C3	Coñecemento da literatura galega, española e portuguesa.
C6	Coñecemento dos conceptos e métodos da análise literaria.
C7	Coñecemento das correntes teóricas e metodolóxicas da teoría e crítica literaria.
C10	Coñecemento dos conceptos e métodos da literatura comparada.
C16	Coñecemento da historia dos países da Península Ibérica.
D2	Comunicación oral e escrita na lingua materna.
D3	Coñecementos xerais sobre a área de estudo (lingüística, linguas galega, española, portuguesa, latina, literaturas, tecnoloxías, estudos culturais)
D6	Capacidade de xestionar a información.
D8	Habilidade para traballar de forma autónoma.
D9	Capacidade crítica e de autocrítica.
D10	Capacidade de análise e síntese.
D11	Capacidade para manexar a bibliografía consultada e para citala axeitadamente.
D12	Respecto pola ética profesional e, en particular, pola propiedade intelectual.

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results
------------------------------------	-------------------------------

Adquirir os fundamentos teóricos sobre autores e obras narrativas e ensaísticas do período estudado.	A1	B1	C3	D1
	A1	B1	C6	D2
	A2	B2	C7	D2
	A2	B2	C10	D3
	A3	B3	C16	D3
	A4	B4	C61	D4
	A5	B5	C62	D5
	A5	B5	C63	D6
		B6	C64	D6
		B7	C65	D7
		B7	C66	D8
		B8	C67	D8
		B9		D9
		B10		D9
		B11		D10
		B12		D11
				D11
				D12
				D12
				D13
				D14
				D15
				D16
				D17
				D18
				D19
				D20
				D21
				D22
Adquirir coñecementos e destrezas para analizar textos narrativos e ensaísticos, así como sintetizar, relacionar e describir a tradición literaria galega nos seus distintos ámbitos culturais e sociais durante o amplo período de creación literaria iniciado coa transición política democrática.	A1	B1	C2	D3
	A2	B2	C3	D10
	A3	B5	C6	D11
	A4	B7	C7	
	A5		C10	
			C16	
Estudar as obras e os movementos literarios máis importantes.	A1	B1	C2	D1
	A1	B1	C3	D2
	A2	B2	C4	D2
	A3	B2	C5	D3
	A5	B4	C6	D3
	A5	B5	C6	D4
		B7	C7	D6
			C9	D9
			C10	D10
			C10	
			C11	
			C16	
Aprender a valorar la construcción del sistema literario gallego como un producto de la historia cultural de Galicia.	A1	B1	C3	D1
	A2	B1	C6	D2
	A5	B2	C6	D3
		B2	C7	D4
		B3	C10	D5
		B5	C16	D6
		B7	C21	D6
				D8

Recoñecer e valorar os importantes cambios que tiveron lugar neste período respecto de a tradición literaria galega.

A1 B1 C1 D2
 A2 B1 C2 D3
 A3 B2 C3 D6
 A4 B2 C3 D8
 A5 B3 C4 D9
     B4 C5 D10
     B5 C6 D11
     B5 C6 D12
     B6 C7
     B7 C7
     C8
     C9
     C10
     C10
     C11
     C12
     C13
     C14
     C15
     C16
     C16
     C17
     C18
     C19
     C20
     C21
     C22
     C23
     C24
     C25
     C26

Contidos

Topic

1. Introducción.	Metodoloxía. Distribución da materia. Periodización. Consideracións xerais.
2. Períodos.	. Os veinticinco últimos años do século XX: 1975- 2000. . Os trece años do século XXI: 2000-2013.
3. Os xéneros narrativos:	. Narrativa histórica. . Crónica social. . Narrativa policíaca. . Narrativa intimista. . Narrativa de aventuras. . Narrativa vanguardista e fantástica. . Narrativa feminista.
4. Lectura e análise de obras narrativas significativas deste período.	Lectura e análise das seguintes obras: Bretaña, Esmeraldina Crónica de nós, Amor de Artur, Arraianos Morte de rei Nova crónica das indias Morgana en Esmelle O país das bestas Os libros arden mal Un señor elegante Días contados O estado intermedio
5. Temas e tipos de ensaio en lingua galega.	Temas. Autores.
6. O autóctono e o alleo.	Galicia como tema. O universal como tema. O galego como lingua de cultura. O criterio temático. O criterio filolóxico. O criterio sistémico.

7. Lectura e análise de obras ensaísticas significativas deste período.

Diglosia e texto, de Antón Figueroa.
O sol de Homero, de Xavier Seoane.
Oiko-nomía do xénero. Relato das clausuras, de Rebeca Baceiredo.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Actividades introductorias	1	1	2
Lección maxistral	16	20	36
Resolución de problemas	20	25	45
Traballo tutelado	8	30	38
Eventos científicos	0	20	20
Exame de preguntas de desenvolvemento	3	6	9

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Actividades introductorias	Os alumnos disporán de atención personalizada a través de titorías no despacho do profesor e de atención telemática por medio do correo electrónico e da plataforma Moovi ou outras.
Lección maxistral	Os alumnos disporán de atención personalizada a través de titorías no despacho do profesor e de atención telemática por medio do correo electrónico e da plataforma Moovi ou outras. O método docente, ademais, será o do diálogo e o alumnado poderá formular cantas dúbidas lle suxira o discurso da materia. Os ALUMNOS SEMIPRESENCIAIS poderán recibir orientacións sobre estes contidos nas titorías individuais (sexan presenciais ou remotas), indicaráselle a bibliografía que pode substituílas ou complementalas, e disporán en Moovi de material específico.
Resolución de problemas	Os alumnos disporán de atención personalizada a través de titorías no despacho do profesor e de atención telemática por medio do correo electrónico e da plataforma Moovi ou outras. Ademais, os traballos serán expostos e discutidos na aula e estarán á disposición do alumnado para a súa consulta posterior e para formar parte do material de estudo.
Traballo tutelado	O alumnado realizará unha serie de intervencións na aula relativas ao desenvolvemento do programa, quer exposicións de lecturas, quer comentarios de textos particulares. Os textos obxecto destas intervencións serán indicados na aula en función dos intereses do grupo e da propia dinámica da docencia. Os ALUMNOS SEMIPRESENCIAIS recibirán nas titorías indicacións sobre os traballos que deberán facer no lugar destas actividades.
Eventos científicos	Eventualmente, o alumnado será convidado a participar en sesións de conferencias, debates, proxeccións, congresos, xornadas de estudos, que serán avaliados polo profesor en función do seu interese e relación cos contidos da materia.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Lección maxistral	Os alumnos disporán de atención personalizada a través de titorías no despacho do profesor e de atención telemática por medio do correo electrónico e da plataforma Moovi ou outras. O método docente, ademais, será o do diálogo e o alumnado poderá formular cantas dúbidas lle suxira o discurso da materia.
Resolución de problemas	Os alumnos disporán de atención personalizada a través de titorías no despacho do profesor e de atención telemática por medio do correo electrónico e da plataforma Moovi ou outras. Ademais, os traballos serán expostos e discutidos na aula e estarán á disposición do alumnado para a súa consulta posterior e para formar parte do material de estudo.
Traballo tutelado	O alumnado realizará unha serie de intervencións na aula relativas ao desenvolvemento do programa, quer exposicións de lecturas, quer comentarios de textos particulares. Os textos obxecto destas intervencións serán indicados na aula en función dos intereses do grupo e da propia dinámica da docencia. Os alumnos disporán de atención personalizada a través de titorías no despacho do profesor e de atención telemática por medio do correo electrónico e da plataforma Moovi ou outras.

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results
Actividades introductorias	Terase en conta a asistencia a clase e a participación no desenvolvemento da docencia.	2	A1 B1 D2 A2 B2 D10 A5 B5 D11 B7 D12

Lección maxistral	Terase en conta a asistencia a clase e a participación no desenvolvemento da docencia. No caso de que presencialidade total non sexa posible, levarase a cabo unha secuencia repetida de Lectura-Debate-Recensión para cada unha das obras presentes no programa. Quere dicirse que o alumnado deberá ler cada unha das obras e asistir, posteriormente, a un debate por medios telemáticos sobre esa obra para, finalmente, escribir unha recensión de 2000 palabras sobre esa obra. A recensión deberá ser totalmente persoal e orixinal e no caso de que se detecte plaxio total ou parcial a nota resultante non será outra que 0 (cero). Igualmente terase moi en conta a corrección formal e lingüística.	25	A1 B1 A2 B2 A5 B5 B7	D2 D10 D11 D12
Resolución de problemas	Terase en conta a asistencia a clase e a participación no desenvolvemento da docencia.	25	A1 B1 C3 A2 B5 C6 A5 B7 C7 C10 C16	D2 D10 D11 D12
Traballo tutelado	A exposición e realización de pequenos traballos e comentarios acordados polo curso serán tamén de interese para o plano xeral de docencia.	5	A1 B1 C3 A2 B2 C6 A5 B5 C7 B7 C10 C16	D2 D10 D11 D12
Eventos científicos	Eventualmente outras actividades como conferencias, coloquios, programas de tv, proxeccións de filme, etc. poderán ser obxecto de atención polo seu interese no obxecto da materia.	8	A1 B1 C3 A2 B2 C6 A5 B5 C7 B7 C10 C16	D2 D8 D9 D10 D11 D12
Exame de preguntas de desenvolvemento	Unha ou varias probas de común acordo co alumnado será realizadas ao longo do curso.	35	A1 B1 C3 A2 B2 C6 A5 B5 C7 B7 C10 C16	D2 D9 D10 D11 D12

Other comments on the Evaluation

O alumnado, tanto presencial como non presencial, que se presente á "segunda edición de actas" realizará unha proba por escrito (na data oficial, segundo o calendario da FFT) con contidos pertencentes a todo o temario, incluíndo: 1.- recoñecemento de textos, 2.- comentario de textos, 3.- preguntas curtas de resposta curta e 4.- preguntas longas para desenvolver.

En función do desenvolvemento do curso e da actividade desenvolvida por cada un dos discentes algún(s) destes apartados pode(n) non ser necesario(s)

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Tarrío, A, **Literatura Galega. Aportacións para unha historia crítica**, Xerais, 1994

Vilavedra, D, **Historia da Literatura Galega**, Galaxia, 1999

Vilavedra, D. (coord.), **Diccionario de literatura galega I e II**, Galaxia, 1997-8

VV.AA., **Historia da Literatura Galega - V**, A Nosa Terra-ASPG, 1996

VV. AA., **Historia da Literatura Galega. Tomos 33 e 34**, Hércules Edicións,

Complementary Bibliography

Recomendacións

Subjects that continue the syllabus

Análise das obras centrais da literatura galega desde 1975-II/V01G400V01927

IDENTIFYING DATA**Xénero e literatura: Galicia e os países lusófonos**

Subject	Xénero e literatura: Galicia e os países lusófonos			
Code	V01G400V01926			
Study programme	Grao en Ciencias da Linguaxe e Estudos Literarios			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Optional	4	1c
Teaching language	Galego Portugués			
Department	Filoloxía galega e latina			
Coordinator	Baltrusch , Burghard			
Lecturers	Angueira Viturro, Anxo Baltrusch , Burghard			
E-mail	burg@uvigo.gal			
Web	http://https://moovi.uvigo.gal/			
General description	Aspectos de historia e estudos de caso de xénero, literatura e outras artes nas culturas galega e lusófonas.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
A1	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A2	Que o estudantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A3	Que o estudantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que o estudantado poida transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Capacitación do estudantado para que adquira coñecementos lingüísticos e literarios.
B2	Adquisición dos fundamentos metodolóxicos e críticos que permita ao estudantado acceder ao exercicio da actividade profesional cunha formación versátil e interdisciplinar.
B3	Capacidade do estudantado no manexo das novas tecnoloxías da información e da comunicación aplicadas ao campo dos estudos lingüísticos e literarios.
B4	Mellora da capacidade de comunicación en español, galego e portugués en diferentes contextos profesionais, traballando as destrezas de comprensión e expresión orais e escritas.
B5	Capacidade do estudantado para comprender as interrelacións pertinentes entre os diversos ámbitos de estudo que integran o título.
B6	Ser quen de apreciar outras culturas e expresións artísticas e competentes para sensibilizar á contorna propia na apreciación da diversidade intercultural. Explorar ademais as repercusións sociais, profesionais, educativas e culturais dos usos lingüísticos e da aprendizaxe das linguas estudadas no grao.
B7	Coñecer os métodos básicos do estudo e análise lingüísticos e literarios.
C1	Perfecto dominio instrumental das linguas galega, española e portuguesa.
C2	Coñecemento da gramática das linguas galega, española e portuguesa.
C3	Coñecemento da literatura galega, española e portuguesa.
C5	Coñecemento dos conceptos e métodos da análise lingüística.
C6	Coñecemento dos conceptos e métodos da análise literaria.
C7	Coñecemento das correntes teóricas e metodolóxicas da teoría e crítica literaria.
C8	Coñecemento das correntes teóricas e metodolóxicas da lingüística.
C10	Coñecemento dos conceptos e métodos da literatura comparada.
C12	Coñecemento da evolución histórica interna e externa do galego.
C13	Coñecemento da situación sociolingüística da lingua galega/española.
C16	Coñecemento da historia dos países da Península Ibérica.
D1	Capacidade de aplicar os coñecementos á práctica
D2	Comunicación oral e escrita na lingua materna.
D3	Coñecementos xerais sobre a área de estudo (lingüística, linguas galega, española, portuguesa, latina, literaturas, tecnoloxías, estudos culturais)
D6	Capacidade de xestionar a información.

D9 Capacidade crítica e de autocrítica.

D10 Capacidade de análise e síntese.

D11 Capacidade para manexar a bibliografía consultada e para citala axeitadamente.

D12 Respecto pola ética profesional e, en particular, pola propiedade intelectual.

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results				
Ser capaz de describir, relacionar e avaliar *críticamente as estratexias de produción e de recepción dos textos literarios galegos e lusófonos utilizando a perspectiva de xénero..	A1	B1	C3	D1	
	A2	B2	C6	D2	
	A5	B5	C7	D3	
		B6	C10	D6	
		B7	C13	D9	
			C16	D10	
				D11	
				D12	
	Coñecer e comprender unha selección de autoras/é e obras literarias relevantes desde unha perspectiva de xénero, en galego e portugués.	A1	B1	C1	D1
		A2	B2	C2	D2
		A5	B3	C3	D3
			B4	C6	D6
		B5	C7	D9	
		B6	C8	D10	
		B7	C10	D11	
			C12	D12	
			C16		
Comprender e saber aplicar os métodos de crítica feminista feministas a obras galegas e lusófonas.		A1	B1	C1	D1
	A2	B2	C2	D2	
	A3	B5	C3	D3	
	A4	B6	C5	D6	
	A5	B7	C6	D9	
			C7	D10	
			C10	D11	
			C16	D12	

Contidos

Topic	
1. Aspectos teóricos	1.1. Teorías feministas e de xénero 1.2. Crítica literaria feminista 1.3. Feminismo, xénero e política 1.4. Feminismo, xénero e ecoloxía
2. Literatura, cultura e xénero en Galicia	2.1. Historia das mulleres e das autoras na Galiza: condicionantes históricos, sociolóxicos e de recepción 2.2. Literatura e cultura galega: de Rosalía de Castro até á actualidade
3. Literatura, cultura e xénero en lingua portuguesa	3.1. Historia das mulleres e das autoras en Portugal e no mundo lusófono: condicionantes históricos, sociolóxicos e de recepción 3.2. Literatura portuguesa: das Cantigas d'amigo até á actualidade 3.3. Literatura brasileira contemporánea 3.4. Literatura africana lusófona actual

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Actividades introdutorias	2	0	2
Lección maxistral	18	16	34
Estudo de casos	8	18	26
Traballo tutelado	2	36	38
Presentación	2	2	4
Aprendizaxe colaborativa	16	30	46

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

Description
Actividades introdutorias Organización e explicación da materia: calendario, probas, obras de lectura, bibliografía complementaria, ferramentas de traballo.

Lección maxistral	Actividade teórica. Consiste na exposición dos contidos da materia co obxectivo de comunicar coñecementos. As explicacións estarán ordenadas e ben estruturadas e contarán con exemplos que aseguren a comprensión dos contidos.
Estudo de casos	Actividades prácticas orientadas na aula pola docente: comentarios de texto, análises, comparacións entre textos e poéticas dos ámbitos literarios en lingua galega e en lingua portuguesa, nos sistemas luso, brasileiro e dos estados africanos. Estas actividades desenvolveranse coa participación directa do alumnado e a orientación da docente.
Traballo tutelado	O alumnado presentará individualmente un traballo sobre un tema ou unha obra literaria en galego ou en portugués, que forme parte do corpus tratado nesta disciplina (no marco das épocas e autoras estudadas). O tema do traballo será acordado co profesorado e supervisado por el. Avaliaranse os resultados e a expresión escrita.
Presentación	Cada alumna/o prepara e realiza unha exposición oral sobre unha cuestión ou tema (obra, autora) previamente acordado co profesorado.
Aprendizaxe colaborativa	Avaliación continua dos comentarios, lecturas, proxectos e outros traballos e contribucións realizados ao longo do cuadrimestre, sexa de forma individual ou en grupo.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Estudo de casos	Estas actividades de estudo e análise dirixiranse de forma personalizada nas titorías.
Traballo tutelado	O traballo tutelado dirixirase de forma personalizada nas titorías.
Presentación	As presentacións e exposicións dirixiranse de forma personalizada nas titorías.
Aprendizaxe colaborativa	Os proxectos e outras contribucións dirixiranse de forma personalizada nas titorías.

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results
Traballo tutelado	Avaliarase un traballo de proxecto escrito de aproximadamente 15 páxinas (con introdución, parte principal, conclusión e bibliografía, seguindo as normas de estilo e de referenciación bibliográfica indicadas para o TFG), sobre un tema que se acordará co/a profesor/a. Un primeiro esbozo (como mínimo, a estrutura e a bibliografía) entregarase en formato Open Office ou Word ata o día 1 de decembro. A entrega da versión definitiva realizarase ata o día 17 de xaneiro.	40	A1 B1 C3 D2 A2 B2 C6 D3 A5 B5 C7 D6 B6 C10 D9 B7 C16 D10 D11 D12
Presentación	Durante o período de aulas, cada estudante realizará unha exposición oral de aproximadamente 20 minutos sobre un tema que se acordará co/a profesor/a, acompañado de guión e bibliografía.	30	A1 B1 C3 D2 A2 B2 C6 D3 A5 B5 C7 D6 B6 C10 D9 B7 C16 D10 D11 D12
Aprendizaxe colaborativa	Avaliación continua dos comentarios, lecturas, proxectos e outros traballos e contribucións realizados ao longo do cuadrimestre, sexa de forma individual ou en grupo.	30	A1 B1 C3 D2 A2 B2 C6 D3 A5 B5 C7 D6 B6 C10 D9 B7 C16 D10 D11 D12

Other comments on the Evaluation

Pautas xerais

As/os estudantes deberán escoller, de forma obrigatoria nas primeiras dúas semanas do cuadrimestre en cuestión, entre dúas opcións: un sistema de avaliación continua (*cf. supra* a descrición en [Avaliación]) ou un sistema de avaliación única. Recoméndase optar polo primeiro.

A copia ou o plaxio en calquera das probas das avaliacións continua ou única poderá motivar a solicitude de apertura dun expediente sancionador, nas dúas edicións das actas. Alegar descoñecemento do que supón plaxio non eximirá o alumnado da súa responsabilidade nese aspecto.

Avaliación continua

Para superar a materia, será preciso entregar coa regularidade requirida as prácticas de clase e obter unha nota mínima de **cinco** (sobre dez) en todas as partes de avaliación. De non acadar a nota de cinco nalguna destas formas de avaliación,

non se realizará media.

A non realización de probas ou exercicios parciais previstos polo sistema de avaliación continua (cf. *supra* a descrición en [Avaliación]) suporá a obtención dunha cualificación de 0 (cero) puntos nesta.

A data do exame de avaliación continua coincidirá coa data do exame de avaliación única recollida no calendario oficial da FFT.

Avaliación única

Para superar a materia, será preciso superar cunha nota mínima de cinco (sobre 10) as dúas probas seguintes:

-Traballo tutelado (50%), coas mesmas características que o que se describiu máis arriba. Entregarase como moi tarde no día do exame oficial marcado do calendario da FFT.

-Exame oral (50%). Duración mínima de 30 minutos e máxima de 60, que versa sobre todos os contidos e textos de lectura obrigatoria da materia que se disponibilizarán no inicio do cuadrimestre. Realizarase no día do exame oficial marcado do calendario da FFT ou nun día alternativo acordado co/a profesor/a.

Deberase obter en ambos casos unha cualificación mínima de 5 puntos (sobre 10) para poder efectuar media.

A data do exame de avaliación única será establecido pola FFT e publicado no seu calendario oficial.

Segunda edición das actas

Os mesmos criterios de avaliación única aplicaranse na segunda edición das actas (xullo).

O alumnado de avaliación continua que non supere a materia na primeira convocatoria e teña que acudir á segunda edición das actas terá que presentarse unicamente á parte que teña suspensa.

En todo caso, recoméndase a asistencia regular ás aulas e ás titorías e a consulta dos materiais e informacións específicas na plataforma FAITIC, mesmo que non se siga o sistema de avaliación continua.

Alumnado semi-presencial

Ao alumnado semi-presencial ofrécenselle titorías concertadas. Para quen teña a oportunidade, recoméndase asistir regularmente a estas titorías. Poderase ter tamén unha atención personalizada a través do correo electrónico (consulta de dúbidas, entrega e corrección-comentario das probas etc.).

En todo caso, o ensino semi-presencial require dunha disciplina de traballo, seguindo as indicacións do profesorado, así como do uso imprescindible da plataforma FAITIC desde o primeiro día de clases.

A **avaliación continua** do alumnado semi-presencial implica a visualización das grabacións das clases e a realización dos exercicios indicados polo profesorado a través da plataforma MOOVI, dentro dos prazos indicados. Quen non poida realizar estes exercicios dentro dos prazos, terá que realizar as probas previstas para a avaliación única.

Esta avaliación do alumnado semi-presencial implica a valoración de tres ítems:

-Traballo tutelado (40%), acordado e supervisado pola docente, que deberá entregarse na data establecida pola FFT para o exame final.

-Exposición oral (30%), na data establecida pola FFT.

-Presentación dos traballos de aula, nos prazos establecidos (30%).

Será indispensable obter unha cualificación de cinco (sobre 10) nos tres ítems para poder efectuar media e superar a materia.

A **avaliación única** do alumnado semi-presencial segue as pautas establecidas para o alumnado presencial (cf. *supra*).

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Baltrusch, Burghard (ed.), **Lupe Gómez: Libre e estranxeira. Estudos e traducións**, 1ª, Frank & Timme, 2013

González Fernández, Helena, **Elas e o paraugas totalizador. Escritoras, xénero e nación**, 1ª, Xerais, 2005

González Fernández, Helena, **Anatomía de 'tanta visibilidade' das mulleres na literatura**, Madrygal 9 69-72, 2006

- González Fernández, Helena & Manuela Palacios González (eds.), **Palabras extremas: escritoras gallegas e irlandesas de hoy**, 1ª, NetBiblo,
- González Fernández, Helena & María do Cebreiro Rábade Villar, **Canon y subversión. La obra narrativa de Rosalía de Castro**, 1ª, Icaria, col. Mujeres y Culturas, 2012
- Miguélez-Carballeira, Helena, **Galiza, um povo sentimental? Género, política e cultura no imaginário nacional galego**, 1ª, Através editora, 2014
- Postigo Aldeamil, María Josefa, **La narrativa en lengua portuguesa de los últimos cincuenta años. Estudios dedicados a José A. Ares Montes (Revista de Filología Románica, anejo II)**, 1ª, Servicio de Publicaciones Universidad Complutense, 2001
- Segarra, Marta & Ángels Carabí (eds.), **Feminismo y crítica literaria**, 1ª, Icaria, col. Mujeres y Culturas, 2000
- Zavala, Iris M. (coord. gral), **Breve historia feminista de la Literatura española (en lengua catalana, gallega y vasca) (Vol. VI)**, 1ª, Anthropos, 1993
- Blanco, Carmen, **Literatura galega de muller**, 1ª, Xerais, 1991
- Bermúdez Montes, M.Teresa, **Conquistar a voz, se apropriar da palabra: a autoria feminina na poesia galega contemporânea**. In Otávio Rios (coord.) (2011): **Arquipélago continuo. Literaturas plurais. 131-145**, UEA Edições (Universidade do Estado do Amazonas), 2011
- Edfeldt, Chatarina, **Uma História na História. Representações da autoria feminina na História da Literatura Portuguesa do Século XX**, Câmara Municipal do Montijo, 2006
- Macedo, Ana Gabriela / Amaral, Ana Luísa (orgs.), **Dicionário da Crítica Feminista**, Edições Afrontamento, 2005
- Owen, Hilary / Pazos Alonso, Cláudia, **Antigone's Daughters? Gender Genealogy, and the politics of authorship on 20th-century Portuguese women's writing**, Bucknell University Press, 2011
- Klobucka, Anna M., **O Formato Mulher. A emergência da autoria feminina na poesia portuguesa**, Angelus Novus, 2009
- Bermúdez, Silvia / Johnson, Roberta (eds.), **A New History of Iberian Feminisms**, University of Toronto Press, 2018
- Macedo, Ana Gabriela / Amaral, Ana Luísa (orgs.), **Novas Cartas Portuguesas e os feminismos, Cadernos de Literatura Comparada 26/27**, Instituto de Literatura Comparada Margarida Losa, 2012
- Barreno, Maria Isabel / Horta, Maria Teresa / Costa, Maria Velho da, **Novas Cartas Portuguesas (ed. de Ana Luísa Amaral)**, Dom Quixote, 2010
- Figueiredo, Isabela, **Caderno de Memórias Coloniais**, 8ª, Caminho, 2018
- Figueiredo, Isabela, **A Gorda**, 5ª, Caminho, 2018
- Complementary Bibliography**
- Blanco, Carmen, **Sexo e lugar**, 1ª, Xerais, 2006
- Fortes, Belén (coord.), **Escrita e mulleres. Doce ensaios arredor de Virginia Woolf**, 1ª, Sotelo Blanco, 2003
- González Fernández, Helena, **A revisión dos mitos femininos na recente poesía de mulleres**, Journal of Hispanic and Galician Studies, XVIII, 2007
- González Fernández, Helena & Mª Xesús Lama (eds.), **Actas do VII Congreso Internacional de Estudos Galegos. Mulleres en Galicia. Galicia e os outros pobos da Península. Barcelona 28 ó 31 de maio de 2003**, 1ª, Edicións do Castro, 2003
- Suárez Briones, Beatriz, **Sexualidades. Teorías literarias feministas**, 1ª, Centro Asesor de la Mujer / Ayuntamiento de Alcalá, 2003
- Arruda, Aline Alves & Constância Lima Duarte (eds.), **A Escritura no Feminino: aproximações**, 1ª, Editora Mulheres, 2011
- Willmer, Rhea Sílvia, **Ana Luísa Amaral e Ana Cristina Cesar: modos de pensar o feminino na poesia contemporânea em português. Tese de doutoramento**, 1ª, UFRJ, 2014
- Ciplijauskaitė, Birutė, **La construcción del yo femenino en la literatura**, 1ª, Servicio de publicaciones de la Universidad de Cádiz, 2004
- Reisz, Susana, **Escritura feminina e estratexias de auto-representación**, **Unión Libre 1, 53-65.**, Unión Libre. Cadernos de vida e culturas, 1996
- González Fernández, Helena, **"La mujer que no es sólo metáfora de la nación. Lectura de las viudas de vivos de Rosalía de Castro". Lectora. Revista de Dones i Textualitat 15, dossier Mujeres y naciones: 99-116.**, Lectora. Revista de Dones i Textualitat, 2009
- Bermúdez Montes, M.Teresa, **Unha lectura de Adiós María**, 1ª, Xerais, 2002
- Almeida, Ana Bela Simões & Burghard Baltrusch, **Aproximación crítica á obra de Lupe Gómez. Atentado ao culturalismo**, **Anuario Grial de estudos literarios galegos 2004, 7-29.**, 2005
- Bermúdez Montes, M.Teresa & Mónica Heloane Carvalho de Sant'Anna (eds.), **Letras escarlata. Estudos sobre a representación da menstruación**, 1ª, Frank & Timme, 2016
- Oliveira, Márcia, **Arte e feminismo em Portugal no contexto pós-revolução**, Universidade do Minho / Edições Húmus, 2015

Recomendacións

Subjects that continue the syllabus

Traballo de Fin de Grao/V01G400V01991

IDENTIFYING DATA**Análise das obras centrais da literatura galega desde 1975-II**

Subject	Análise das obras centrais da literatura galega desde 1975-II			
Code	V01G400V01927			
Study programme	Grao en Ciencias da Linguaxe e Estudos Literarios			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	9	Optional	4	2c
Teaching language	Galego			
Department				
Coordinator	Angueira Viturro, Anxo			
Lecturers	Angueira Viturro, Anxo			
E-mail	angueira@uvigo.es			
Web	http://https://moovi.uvigo.gal/			
General description	Visión xeral das principais obras poéticas e teatrais do período.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
A1	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A2	Que o estudantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A5	Que os estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Capacitación do estudantado para que adquira coñecementos lingüísticos e literarios.
B2	Adquisición dos fundamentos metodolóxicos e críticos que permita ao estudantado acceder ao exercicio da actividade profesional cunha formación versátil e interdisciplinar.
B5	Capacidade do estudantado para comprender as interrelacións pertinentes entre os diversos ámbitos de estudo que integran o título.
B7	Coñecer os métodos básicos do estudo e análise lingüísticos e literarios.
C3	Coñecemento da literatura galega, española e portuguesa.
C6	Coñecemento dos conceptos e métodos da análise literaria.
C7	Coñecemento das correntes teóricas e metodolóxicas da teoría e crítica literaria.
C10	Coñecemento dos conceptos e métodos da literatura comparada.
C16	Coñecemento da historia dos países da Península Ibérica.
D2	Comunicación oral e escrita na lingua materna.
D3	Coñecementos xerais sobre a área de estudo (lingüística, linguas galega, española, portuguesa, latina, literaturas, tecnoloxías, estudos culturais)
D6	Capacidade de xestionar a información.
D8	Habilidade para traballar de forma autónoma.
D9	Capacidade crítica e de autocrítica.
D10	Capacidade de análise e síntese.
D11	Capacidade para manexar a bibliografía consultada e para citala axeitadamente.
D12	Respecto pola ética profesional e, en particular, pola propiedade intelectual.

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results
------------------------------------	-------------------------------

Adquirir os fundamentos teóricos sobre autores e textos poéticos e dramáticos do período estudado.	A1	B1	C1	D3
	A2	B2	C2	D3
	A5	B3	C3	D6
	A5	B5	C4	D9
		B6	C6	D9
		B7	C6	D10
			C7	D11
			C7	D12
			C8	D16
			C9	
			C10	
			C10	
			C11	
			C13	
			C14	
			C15	
			C16	
			C17	
			C18	
			C19	
			C20	
			C21	
			C22	
Adquirir coñecementos e destrezas para analizar poemas, obras de teatro, así como sintetizar, relacionar e describir a tradición literaria galega nos seus distintos ámbitos culturais e sociais durante o amplo período de creación literaria iniciado coa transición política democrática.	A1	B1	C3	D1
	A2	B1	C6	D2
	A5	B2	C6	D3
		B2	C7	D4
		B3	C10	D5
		B5	C16	D6
		B7	C21	D6
				D8
				D9
Recoñecer e ser capaz de analizar as obras e os movementos literarios da época.	A1	B1	C1	D1
	A1	B2	C3	D2
	A2	B5	C3	D8
	A2	B7	C4	D9
	A3		C6	D10
	A4		C6	D12
	A5		C7	D22
	A5		C8	D23
			C10	
			C16	
			C18	
			C24	
			C28	
			C30	
			C33	
Aprender a valorar a construción do sistema literario galego como un produto da historia cultural de Galicia.	A1	B1	C1	D2
	A2	B2	C3	D2
	A5	B5	C6	D3
		B7	C7	D4
			C10	D6
			C16	D8
				D9
				D9
				D10
				D11
Recoñecer e valorar os importantes cambios habidos neste período respecto da tradición literaria galega.	A1	B1	C3	D6
	A1	B2	C6	D8
	A2	B5	C7	D9
	A3	B7	C10	D11
	A5			D12

Contidos

Topic

A revolución de Con pólvora e magnolias de X.L. Méndez Ferrín (1976) e a de Álvaro Cunqueiro. . Con pólvora e magnolias de X.L. Méndez Ferrín (1976).
.O grupo Rompenite
. Herba aquí e acolá de A. Cunqueiro (1980)

A xeración dos 80	. Autores. . Obras máis significativas. Lectura e análise. . Tendencias poéticas desta etapa.
A xeración poética dos 90	. Autores. . Obras máis significativas. Lectura e análise. . Tendencias poéticas de esta etapa.
Poéticas do S. XXI	. Autores. . Obras máis significativas. Lectura e análise. . Tendencias poéticas desta etapa.
A forza da poesía da muller	. Autoras. . Obras máis significativas. Lectura e análise. . Tendencias poéticas.
A actividade teatral a partir de 1980.	A creación do Centro Dramático Galego. Temática autóctona e diálogo interliterario. Lectura e análise de obras dramáticas significativas deste período.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección maxistral	24	27	51
Traballo tutelado	21	80	101
Resolución de problemas	27	46	73

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Lección maxistral	O desenvolvemento da aula farase a partir de explicacións sobre cada tema nas que se vaian introducindo tamén os textos pertinentes. O alumnado semipresencial deberá asistir a sesións de titoría, que se celebrarán a razón de unha por mes, aproximadamente. Ademais, disporán en Moovi de cuestionarios, apuntamentos, presentacións gráficas e vídeos e outro material diverso que consideren os profesores.
Traballo tutelado	Serán necesarios ás veces para completar as explicacións da aula. O alumnado semipresencial deberá realizar os mesmos traballos presentándoos por escrito, via correo electrónico ou segundo acorde cos profesores.
Resolución de problemas	Na aula faremos lecturas e comentarios dos textos máis salientables, dedicándolle a última parte de cada unha das sesións, que o alumnado deberá completar con outras lecturas e comentarios suxeridos.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Traballo tutelado	O profesor responderá ás consultas ou dúbidas individuais e fará suxestións específicas segundo o interese e aptitudes de cada alumno.
Resolución de problemas	Cada traballo será titorizado individualmente polo profesor durante a súa realización (sexa por medio de titorías presenciais, sexa mediante correo electrónico, etc.). Cada alumno recibirá, a posteriori, un comentario específico sobre o seu traballo.

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results
Lección maxistral	O discente preparará en grupo ou en solitario comentarios de texto e informacións concisas para seren expostas na aula. O alumnado semipresencial está obrigado a realizar estas probas vía telemática no prazo que se fixe.	30	A2 B2 C3 D3 B5 C6 B7 C7 C10 C16
Traballo tutelado	As lecturas e comentarios realizados na aula, así como todas as lecturas que se vaian propondo, serán obxecto de avaliación. O alumnado semipresencial está obrigado a realizar estas probas de xeito presencial na data oficial de exames da FFT.	30	A1 B1 C3 D2 A2 B2 C6 D3 A5 B5 C7 D6 B7 C10 D8 C16 D9 D10 D11 D12

Resolución de problemas	Os contidos desenvolvidos ó longo do cuadrimestre avaliaranse mediante un exame ó final do mesmo na data oficial da Facultade. O alumnado semipresencial tamén está obrigado a realizar estas probas de xeito presencial na mesma data.	40	A1 A2 A5	B1 B2 B5 B7	C3 C6 C7 C10 C16	D2 D3 D6 D8 D9 D10 D11
-------------------------	---	----	----------------	----------------------	------------------------------	--

Other comments on the Evaluation

O alumnado, tanto presencial como non presencial, que se presente á "segunda edición de actas" realizará unha proba por escrito (na data oficial, segundo o calendario da FFT) con contidos pertencentes a todo o temario, incluíndo:

- 1.- recoñecemento de textos,
- 2.- comentario de textos,
- 3.- preguntas curtas de resposta curta
- e 4.- preguntas longas para desenvolver.

En función do desenvolvemento do curso e da actividade desenvolvida por cada un dos discentes algún(s) destes apartados pode(n) non ser necesario(s).

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Casas, Arturo, **De impurezas, epitafios e balbordos.**, Galaxia, 1996

VV.AA., **Literatura. A literatura desde 1936 ata hoxe: Poesía e teatro**, Hércules, 2001

Complementary Bibliography

Recomendacións

Subjects that are recommended to be taken simultaneously

Análise das obras centrais da literatura galega desde 1975-I/V01G400V01925

IDENTIFYING DATA**Literatura española dos séculos XX-XXI**

Subject	Literatura española dos séculos XX-XXI			
Code	V01G400V01935			
Study programme	Grao en Ciencias da Linguaxe e Estudos Literarios			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Optional	4	1c
Teaching language	Castelán			
Department				
Coordinator	Ribao Pereira, Montserrat			
Lecturers	Ribao Pereira, Montserrat			
E-mail	ribao@uvigo.es			
Web	http://https://moovi.uvigo.gal/			
General description	Estudo e análise das principais obras da Literatura española dos séculos XX e XXI con 3 finalidades: 1) Ser capaz de situar unha obra literaria da época dentro das tendencias que se suceden. 2) Comprender a relación entre as características formais das obras do programa e as súas respectivas interpretacións temáticas. 3) Captar a evolución dos diversos xéneros, a través do período estudado.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
A1	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A2	Que o estudantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A5	Que os estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Capacitación do estudantado para que adquira coñecementos lingüísticos e literarios.
B2	Adquisición dos fundamentos metodolóxicos e críticos que permita ao estudantado acceder ao exercicio da actividade profesional cunha formación versátil e interdisciplinar.
B5	Capacidade do estudantado para comprender as interrelacións pertinentes entre os diversos ámbitos de estudo que integran o título.
B7	Coñecer os métodos básicos do estudo e análise lingüísticos e literarios.
C3	Coñecemento da literatura galega, española e portuguesa.
C6	Coñecemento dos conceptos e métodos da análise literaria.
C9	Coñecemento de retórica e estilística.
D2	Comunicación oral e escrita na lingua materna.
D4	Capacidade para adaptarse a novas situacións.
D6	Capacidade de xestionar a información.
D7	Apreciación da diversidade e a multiculturalidade.
D8	Habilidade para traballar de forma autónoma.
D9	Capacidade crítica e de autocrítica.
D10	Capacidade de análise e síntese.

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
Coñecemento dos principais fitos da literatura escrita en lingua española, con especial atención aos contextos socioculturais en que se producen.	A1	B1	C3	D2
	A2	B2	C6	D4
	A3	B5	C9	D6
	A5	B7	C13	D6
				D7
				D8
				D9
				D10
				D15

Contidos

Topic	
1. Primeira metade do século XX.	1.1. Modernismo e vangardas. 1.2. A Guerra Civil e a inmediata posguerra. 1.3. Lecturas obrigatorias. 1.3.1. Unamuno. Artigos. 1.3.2. Juan Ramón Jiménez. Antoloxía poética. 1.3.3. Federico García Lorca. A casa de Bernarda Alba.
2. Segunda metade do século XX.	2.1. Poesía, teatro e prosa. Textos e contexto. Panorama xeral. 2.2. Miguel Delibes. Cinco horas con Mario.
5. O século XXI.	5.1. A novela española contemporánea. 5.2. Xéneros narrativos.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Actividades introdutorias	1	2	3
Lección maxistral	23	16	39
Resolución de problemas	21	40	61
Traballo	0	42	42
Exame de preguntas de desenvolvemento	1	1	2
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	1	3

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Actividades introdutorias	Dedícanse á explicación da guía docente.
Lección maxistral	Todos os temas comezarán cunha lección maxistral, que contextualice histórica e culturalmente as manifestacións literarias.
Resolución de problemas	Comentarios de textos e análises das obras do programa.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Actividades introdutorias	Convocarase ao alumnado para unha titoría personalizada, co obxecto de calibrar a súa opinión sobre a materia e sobre a materia do programa.

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results		
Traballo	Análise crítica dunha novela actual. Terá que entregar á docente un traballo pautado antes da exposición do mesmo na aula.	40	A1 A2 A5	C6 C9	D2
Exame de preguntas de desenvolvemento	Proporase ao alumno/a preguntas que lle permitan enlazar críticamente distintos aspectos do programa.	40	A1 A2 A5	C6 C9	D2
Resolución de problemas e/ou exercicios	Comentario de texto.	20	A1 A2 A5	C6 C9	D2

Other comments on the Evaluation

En primeira edición de actas o alumnado ten dereito a elixir entre avaliación continua ou avaliación única.

Avaliación continua: a cualificación final, así como a tipoloxía das probas, resultará da aplicación do arriba exposto, é dicir, deben realizarse obrigatoriamente as tres probas. A primeira é un traballo e os dous restantes constitúen o exame que levará a cabo na data que se acordará ao principio do curso.

No que respecta a a avaliación única, o exame dará conta de todo o temario oficial e equivalerá ao 100% da cualificación. Terá lugar en data fixada pola Xunta de Facultade. Para a segunda edición das actas (mes de xullo, en data oficial fixada

pola Xunta de Facultade), así como para as posteriores convocatorias extraordinarias, tan só haberá a posibilidade de avaliación única, a través dun exame que combinará probas prácticas e preguntas breves de carácter teórico ou de aplicación práctica. O alumnado semipresencial deberá poñerse en contacto co profesorado para programar a avaliación que poderá elixir entre a modalidade continua ou única.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Caballero, Abel, **La elipse templaria**, Planeta, 2005
Chaparro, Carmen, **Delito**, Espasa, 2023
Delibes, Miguel, **Cinco horas con Mario**, 2010, Destino,
García Lorca, Federico, **La casa de Bernarda Alba**, Cátedra, 2005
Grandes, Almudena, **Todo va a mejorar**, Tuquets, 2022
Monforte, Reyes, **La violinista roja**, Plaza y Janés, 2022
Montero, Rosa, **Temblor**, Sex Barral, 2011 (1990)
Pérez Reverte, Arturo, **Sidi**, Alfaguara, 2019
Peridís, José María Pérez, **La reina sin reino**, Planeta, 2018
Silva, Lorenzo, **El mal de Corcira**, Destino, 2020
Villar, Domingo, **La playa de los ahogados**, Debolsillo, 2011 (2009)

Complementary Bibliography

Aznar Soler, Manuel (ed.), **Veinte años de teatro y democracia en España (1975-1995)**, Associació d'Idees, 1996
Bernal Muñoz, José Luis, **¿Invento o realidad? La Generación del 1898**, Pre-Textos, 1996
Debicki, A. P., **Historia de la poesía española del siglo XX. Desde la modernidad hasta el presente**, Gredos, 1997
Gracia, Jordi y Domingo Ródenas, **Derrota y restitución de la modernidad (1939-2010)**, Crítica, 2011
Huerta Calvo, J., **Historia del teatro español, T.II**, Gredos, 2003
Mainer, J. C., **Historia de la literatura española**, Crítica, 2010-2012
Martín Nogales, José Luis, **Cincuenta años de novela española (1936-1986)**, PPN, 1989
Oliva, César, **La última escena (teatro español de 1975 a nuestros días)**, Cátedra, 2004
Pozuelo Yvancos, J. M., **Ventanas de la ficción: narrativa hispánica siglos XX y XXI**, Crítica, 2004
Prieto de Paula, Ángel Luis (ed.), **Poetas españoles de los cincuenta**, Editorial Almar, 2002
Prieto de Paula, Ángel Luis, **Manual de literatura española actual : de la transición al tercer milenio**, Castalia, 2007
Rozas, Juan Manuel, **La generación del 27 desde dentro. Textos y documentos**, Istmo, 1986

Recomendacións

Other comments

A copia ou plaxio total ou parcial en calquera tipo de traballo ou exame suporá un 0 na avaliación da materia. Alegar descoñecemento do que supón un plaxio non eximirá ao estudiantado da súa responsabilidade neste aspecto. Na avaliación terase en conta non só a pertinencia e calidade do contido das respostas senón tamén a súa corrección lingüística.

É responsabilidade do estudiantado consultar os materiais dispoñibles na plataforma MOOVI (novidades, documentos, cualificacións) e estar ao tanto dos anuncios e datas das diferentes probas.

Os requisitos para o alumnado Erasmus serán os mesmos que para o alumnado propio.

IDENTIFYING DATA**Literatura hispanoamericana I**

Subject	Literatura hispanoamericana I			
Code	V01G400V01936			
Study programme	Grao en Ciencias da Linguaxe e Estudos Literarios			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Optional	4	1c
Teaching language	Castelán			
Department				
Coordinator	Luna Selles, Carmen			
Lecturers	Luna Selles, Carmen			
E-mail	virginials@uvigo.es			
Web	http://https://moovi.uvigo			
General description	O obxecto fundamental desta materia é proporcionar ao alumnado, a través da lectura dunha serie de obras literarias, unha visión panorámica das literaturas literaturas hispano-americanas desde as culturas prehispanicas á emancipación.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
A1	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A2	Que o estudantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A5	Que os estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Capacitación do estudantado para que adquira coñecementos lingüísticos e literarios.
B7	Coñecer os métodos básicos do estudo e análise lingüísticos e literarias.
C6	Coñecemento dos conceptos e métodos da análise literaria.
D6	Capacidade de xestionar a información.
D7	Apreciación da diversidade e a multiculturalidade.
D8	Habilidade para traballar de forma autónoma.
D9	Capacidade crítica e de autocrítica.

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
	A1	B1	C6	D6
Coñecemento dos principais fitos da literatura escrita en lingua española, con especial atención aos contextos socioculturais en que se producen.	A2	B7		D7
	A5			D8
				D9

Contidos

Topic	
1. Introducción.	Conceptos básicos: literatura hispanoamericana/literaturas hispanoamericanas
2. As literaturas indíxenas precolombinas	Náhuatl Maya Quechua (Antoloxía de textos precolombianos preparada polo profesorado)
3. Historiografía indiana. Características xerais e periodización	Naufraos de Álvaro Núñez Cabeza de Vaca
4. Poesía lírica e épica do século XVI	Romancero (selección) La Araucana de Alonso de Ercilla (selección)
5. Poesía e prosa do século XVII	Poesía lírica de Sor Juana Inés de la Cruz Infortunios de Carlos de Sigüenza y Góngora
7. Impacto da Ilustración en América	El lazarrillo de ciegos caminantes de Alonso Carrió de la Vandra (Selección)
8. Prosa política	Memorias de Servando Teresa de Mier (selección)
9. Poesía da independencia	Poesía da independencia (selección) Ediciones Ayacucho

10. Romanticismo	La gauchesca: El gaucho Martín Fierro de José Hernández Poesía épica: La cautiva de Estevan Echeverría Narrativa: Sab de Gertrudis Gómez de Avellaneda
11. Visións contemporáneas	Lecturas: Huaco retrato de Gabriela Wiener; Desierto sonoro de Valeria Luiselli; Lope de Aguirre, príncipe de la libertad de Otero Silva; "El camino de Santiago", El arpa y la sombra y El siglo de las luces de Alejo Carpentier; Vigilia del Almirante de Roa Bastos; Oficio de tinieblas de Rosario Castellanos; Canto General de Pablo Neruda; "Biografía de Tadeo Isidoro Cruz", "El fin", "El cautivo", "Historia del guerrero y la cautiva" de Jorge Luis Borges; "La noche boca arriba" de Julio Cortázar.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Actividades introductorias	2	0	2
Presentación	2	0	2
Eventos científicos	2	0	2
Lección maxistral	21	51	72
Resolución de problemas	19	9	28
Traballo	0	42	42
Exame de preguntas de desenvolvemento	1	0	1
Resolución de problemas e/ou exercicios	1	0	1

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Actividades introductorias	Contexto histórico e social. Principais enfoques hermenéuticos.
Presentación	Análise crítica dunha obra e a súa presentación en clase.
Eventos científicos	Conferencia dun especialista na materia.
Lección maxistral	Dar a coñecer a sociedade e a cultura hispanoamericana do período estudado nos seus trazos e acontecementos principais. Trazar o desenvolvemento e a evolución da literatura hispanoamericana do período estudado, coñecendo as principais correntes e movementos literarios que nela se desenvolven, e as relacións diacrónicas e sincrónicas entre eles.
Resolución de problemas	Comentarios de texto paralelos ao desenvolvemento do temario e realización dunha folla de seguimento das clases. Con folla de seguimento referímonos a un caderno que a profesora entregará ao alumnado o primeiro día de clase. En todas as sesións presenciais o alumnado fará un rexistro dos principais temas tratados e sinalará as súas dúbidas ou propostas de debate. A libreta será recollida en todas as sesións pola profesora e volta a entregar na sesión seguinte.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Presentación	En titoria concertada a profesora exporá individualmente a obra que será obxecto de análise e exposición en clase e establecerase o día de presentación. Unha semana antes da presentación deberá entregarse o guión ou presentación que se usará.
Tests	Description
Traballo	A profesora proporcionará bibliografía secundaria e os puntos principais do traballo-exposición

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results			
Presentación	Presentación na aula dunha análise crítica dunha obra contemporánea que ofrezca unha visión da época estudada (obra pactada coa profesora previamente)	25	A1 A2	B7	C6	D6 D8 D9
Resolución de problemas	Diversos exercicios (comentarios, folla de seguimento das clases) na aula	25	A1 A2		C6	D9
Exame de preguntas de desenvolvemento	Proporase ao alumnado preguntas que lle permitan enlazar críticamente distintos aspectos do programa	25	A1	B1	C6	D9
Resolución de problemas e/ou exercicios	Comentario de textos das lecturas do programa	25	A1 A2	B7		D7 D8

Other comments on the Evaluation

Alumnado presencial

Serán valoradas, cunha porcentaxe de 25% da nota (25% presentación + 25% resolución de problemas), as diferentes probas, que de forma paralela ao desenrolo do temario pediranse ao estudiantado. A entrega destes exercicios realizarase a través da plataforma Moovi no prazo acordado. Quen non entregue as actividades nas datas sinaladas deberá presentarse á avaliación única. O día de presentación na aula da análise da obra contemporánea será previamente acordada coa profesora.

O día sinalado pola Facultade na convocatoria de maio realizar unha proba que consistirá nunha resposta de desenvolvemento relacionada co temario que terá unha porcentaxe do 25% da nota final e outra de comentario de textos das lecturas do programa cun porcentaxe de 25%

A nota resultante da avaliación continua será a suma de ata un 50% do total de resolución de problemas mais presentación da análise e ata un 50% do total da proba de desenvolvemento. e comentario de texto En caso de suspender poderase presentar ao exame fixado pola Facultade na convocatoria de xuño/xullo que consistirá nunha proba global sobre a totalidade da materia do programa.

A avaliación única consistirá na realización dun exame nas datas sinaladas pola Facultade nas convocatorias de maio e xuño/xullo. En devandito exame o estudiantado deberá contestar varias preguntas teóricas e prácticas relacionadas co temario. A parte teórica, que representará o 60% da nota, versará sobre contidos relacionados co temario. A parte práctica, que representará o 40% da nota, incluírá aspectos do programa traballados nas clases prácticas. Para poder superar o exercicio na avaliación única será necesario obter, como mínimo, un 3 na parte teórica e un 2 na práctica.

Alumnado semipresencial

É altamente recomendable a asistencia á presentación da materia o primeiro día de clase.

É necesario que se dean de alta en Moovi para a consulta do material e entrega de probas.

Para optar á avaliación continua é obrigatorio asistir a unha sesión de tutoría que pedirá o alumnado a través de correo a principio de curso. Se non se asiste a sesión de tutoría deberá optar pola avaliación única.

Para ter dereito á avaliación continua o alumnado semipresencial deberá realizar, obrigatoriamente, as actividades sobre cada tema que se proporcionarán en moovi e entregalas no prazo acordado, tamén a través da plataforma. Si non se entregan estas probas nas datas marcadas deberá presentarse á avaliación única.

A nota resultante da avaliación continua será a suma de ata un 50% do total de resolución de problemas mais presentación da análise e ata un 50% do total da proba de desenvolvemento. e comentario de texto En caso de suspender poderase presentar ao exame fixado pola Facultade na convocatoria de xuño/xullo que consistirá nunha proba global sobre a totalidade da materia do programa.

A avaliación única consistirá na realización dun exame nas datas sinaladas pola Facultade nas convocatorias de maio e xuño/xullo. En devandito exame o estudiantado deberá contestar varias preguntas teóricas e prácticas relacionadas co temario. A parte teórica, que representará o 60% da nota, versará sobre contidos relacionados co temario. A parte práctica, que representará o 40% da nota, incluírá aspectos do programa traballados nas clases prácticas. Para poder superar o exercicio na avaliación única será necesario obter, como mínimo, un 3 na parte teórica e un 2 na práctica.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

De la Cruz, Juana Inés, **Poesía Lírica**, Cátedra,

Nuñez Cabeza de Vaca, Álvar, **Nafragios**, Cátedra,

Carpentier, Alejo, **El Siglo de las Luces**, Cátedra,

Oviedo, José Miguel, **Historia de la literatura hispanoamericana I**, Alianza, 1995

Sigüenza y Góngora, Carlos de, **Infortunios de Alonso Ramírez**, Vicerrectorado de Investigación, Desarrollo e Inno, 2003

Todorov, Tzvetan, **La conquista de América. El problema del otro**, Siglo XXI,

Concolorcorvo, **Lazarillo de ciegos caminantes**, Emec,

Inca Garcilaso de la Vega, **Comentarios reales**, Cátedra,

Cid Pérez, José y Dolores Martí de Cid (eds.), **Teatro indoamericano colonial**, Aguilar,

De Mier, Servando Teresa, **Memorias. Un fraile mexicano desterrado en Europa**, Trama Editorial, 2012

León-Portilla, Miguel, **La tinta negra y roja: Antología de poesía Náhuatl**, Galaxia/Gutenberg,

Ercilla, Alonso de, **La Araucana**, Cátedra,

Lezama Lima, **La expresión americana**, Confluencias,

Luiselli, Valeria, **Desierto sonoro**, Sexto Piso, 2019

Carpentier, Alejo, **El arpa y la sombra**, Siglo XXI, 1979

Castellanos, Rosario, **Oficio de tinieblas**, Grupo Planeta-México, 2013

Complementary Bibliography

Wiener, Gabriela, **Huaco retrato**, Random House, 2021

Hernández, José, **El gaucho Martín Fierro; La vuelta de Martín Fierro**, Cátedra,

---

Recomendacións

Subjects that continue the syllabus

Literatura hispanoamericana II/V01G400V01937

Other comments

A copia ou plaxio total ou parcial en calquera tipo de traballo ou exame suporá un 0 nesa proba. Alegar descoñecemento do que supón un plaxio non eximirá o estudiantado da súa responsabilidade neste aspecto.

Na avaliación terase en conta non só a pertinencia e calidade do contido das respostas senón tamén a súa corrección lingüística.

É responsabilidade do estudiantado consultar os materiais dispoñibles na plataforma MOOVI (novidades, documentos, cualificacións) e estar ao tanto dos anuncios e datas das diferentes probas.

IDENTIFYING DATA**Hispanic literature II**

Subject	Hispanic literature II			
Code	V01G400V01937			
Study programme	Grado en Ciencias del Lenguaje y Estudios Literarios			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	9	Optional	4th	2nd
Teaching language	#EnglishFriendly Spanish			
Department				
Coordinator	Hernández Arias, Rocío			
Lecturers	Hernández Arias, Rocío Luna Selles, Carmen			
E-mail	rociohernandezarias@uvigo.gal			
Web	http://https://moovi.uvigo.gal/			
General description	Practical and theoretical analysis of important topics and literary movements of Hispanic-American culture (fin de siècle-21st Century).			
	English Friendly subject: International students may request from the teachers: a) resources and bibliographic references in English, b) tutoring sessions in English, c) exams and assessments in English.			

Training and Learning Results

Code	
A1	Students will be able to apply their knowledge and skills in their professional practice or vocation and they will show they have the required expertise through the construction and discussion of arguments and the resolution of problems within the relevant area of study.
A2	Students will have shown they have sufficient knowledge and understanding of an area of study, starting after completion of general secondary education, and normally reaching a level of proficiency that, being mostly based on advanced textbooks, will also include familiarity with some cutting-edge developments within the relevant field of study.
A5	Students will acquire the learning skills that are required to pursue further studies with a high degree of independence.
B1	Capacitación dos estudantes para que adquiran coñecementos lingüísticos e literarios.
B2	Adquisición dos fundamentos metodolóxicos e críticos que permitan aos estudantes acceder ao exercicio da actividade profesional cunha formación versátil e interdisciplinar.
B5	Capacidade dos estudantes para comprender as interrelacións pertinentes entre os diversos ámbitos de estudo que integran o título.
B7	Coñecer os métodos básicos do estudo e análise lingüística e literaria.
C3	Portuguese
C6	Knowledge of the concepts and methods of literary analysis.
C9	Knowledge of rhetoric and stylistics.
D2	Oral and written communication skills in one's own mother language.
D4	Capacity for adapt to new situations.
D6	Information-management skills.
D7	Appreciation of diversity and multiculturalism.
D8	Ability to work independently.
D9	Critical and self-critical skills.
D10	Analytical and synthetic skills.

Expected results from this subject

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
Knowledge of Spanish American Literary highlights and its social and cultural connections.	A1	B1	C3	D2
	A2	B2	C6	D4
	A5	B5	C9	D6
		B7		D7
				D8
				D9
				D10

Contents

Topic	
1. Modernity and Literature	1.1. The idea of Modernity in Spanish America 1.2. Horacio Quiroga's Modernism 1.3. Regionalism and Indigenism 1.4. Mexican revolution's novels 1.5. Avant-garde experimental narrative 1.6. Politised literature of the labour movement
2. The New Spanish American Novel	2.1. Post-avant-garde historical and cultural context 2.2. The ideal of 'lo real maravilloso' 2.3. The 'novela de dictador' 2.4. The 'realismo mágico' 2.5. 'Playing' inside Cortazar's works 2.6. Novelisation of History
3. Postmodernism	3.1. The idea of Postmodernism in Spanish America 3.2. Spanish American Literary movements of late 20th Century 3.3. Women Literature and Feminist Literature of late 20th Century
4. 21st Century	4.1. The multiple voices and situations of the 21st Century 4.2. Literary trends and movements of early 21st Century 4.3. Now

Planning

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Introductory activities	2	0	2
Lecturing	47	0	47
Previous studies	0	70	70
Scientific events	2	2	4
Project based learning	0	40	40
Case studies	6	5	11
Practices through ICT	0	2	2
Project	9	20	29
Presentation	6	10	16
Essay questions exam	0	3	3
Systematic observation	0	1	1

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Methodologies

	Description
Introductory activities	Subject introduction: content, activities and assessment.
Lecturing	Lectures regarding the subject's contents. Explanation of compulsory readings and assignments.
Previous studies	Compulsory readings. Secondary literature. Information retrieval from the Internet.
Scientific events	Compulsory attendance to seminars or conferences held by FFT and submission of report.
Project based learning	Digital Humanities tools and its use for the final individual project.
Case studies	Discussion of some compulsory readings.
Practices through ICT	Reference manager practicum.

Personalized assistance

Methodologies	Description
Project based learning	Steps for project's planning and development.
Tests	Description
Project	What is the project about. Setup and computer tools for the project. Tutoring and mentoring on planning the project.
Presentation	Online tutoring on selecting the subject of the final assignment. In person tutoring on resolving doubts and queries.

Assessment						
	Description	Qualification	Training and Learning Results			
Lecturing	Attendance, participation and involvement	5	A1 A2 A5	B1 B2 B5 B7	C3 C6	D2 D6 D7 D8 D9 D10
Scientific events	Attendance to scientific reunions selected by the professor. Reports.	5	A1 A2 A5	B1 B2 B5 B7	C3 C6 C9	D2 D4 D6 D7 D8 D9 D10
Project based learning	Project planning and management.	5	A1 A2 A5	B1 B2 B5 B7	C3 C6 C9	D2 D4 D6 D7 D8 D9 D10
Case studies	Participation and involvement in compulsory reading's debates.	5	A1 A2 A5	B1 B2 B5 B7	C3 C6 C9	D2 D4 D6 D7 D8 D9 D10
Practices through ICT		0				
Project	Digital skills development. Motivation and implementation of Digital Humanities skills.	30	A1 A2 A5	B1 B2 B5 B7	C3 C6 C9	D2 D4 D6 D7 D8 D9 D10
Presentation	Choice of subject for the presentation. Paper presentation on the 'conference'. Answering of related questions.	20	A1 A2 A5	B1 B2 B5 B7	C3 C6 C9	D2 D4 D6 D7 D8 D9 D10
Essay questions exam	Final test on the subject contents.	25	A1 A2 A5	B1 B2 B5 B7	C3 C6	D2 D6 D7 D8 D9 D10
Systematic observation	Attendance. Involvement.	5				D6 D7 D8 D9 D10

Other comments on the Evaluation

COMPULSORY READINGS (ALL MODALITIES)

- Horacio Quiroga (1908). *Historia de un amor turbio*.
- Ricardo Güiraldes (1926). *Don Segundo Sombra* • Jorge Icaza (1934). *Huasipungo*.
- Mariano Azuela (1916). *Los de abajo*.
- Leopoldo Marechal (1948). *Adán Buenosayres*.
- Pierre Quiroule (1925). *Ella y él. Preludiando el libre amar* [available on Moovi].

- Alejo Carpentier (1949). *El reino de este mundo*.
- Miguel Ángel Asturias (1946). *El señor presidente*.
- Juan Rulfo (1955). *Pedro Páramo* • Gabriel García Márquez (1967). *Cien años de soledad*.
- Julio Cortázar (selección de cuentos [available on Moovi]).
- Mario Vargas Llosa (1963). *La ciudad y los perros*.
- Nona Fernández (2000). *El cielo*.
- Gabriela Wiener (2008). *Sexografías*.

ASSESSMENT

If you fail to meet the 50% assessment requirement, you must attend the July single assessment.

A. Continuous assessment

1. Systematic observation (5%)

- Attendance to lectures, practices and mentoring sessions. If any personal or specific situation arises, it must be discussed with the professor.
- Involvement in lectures where a debate arises; cooperation on the ongoing lectures.

2. Essay questions exam (25%)

- Final exam (3 hours).
- The student will have to choose four of six essay alternatives.

3. Presentation (20%)

- Conference where the students will present their papers and act as speaker and moderator.
- The subject for the presentation will be chosen by early March and discussed with the professor.
- The students must ask questions to the speakers.
- At the end of the conference, each student must provide the professor with a written proof of their work (presentation or paper).

4. Project (30%)

- Digital Humanities project.
- Selection of text to be edited with TEI language.
- Download and setup of software.
- Final result.

5. Case studies (5%)

- Show the knowledge on compulsory readings, both primary and secondary bibliography.
- Involvement in debate.

6. Project based learning (5%)

- Setup of tools needed.
- Planning of project development.

7. Scientific events (5%)

- Attendance to conferences chosen by the professor.
- Reports.

8. Lecturing (5%)

- Attendance to lectures, practices and mentoring sessions. If any personal or specific situation arises, it must be discussed with the professor.

- Involvement in lectures where a debate arises; cooperation on the ongoing lectures.

B. Blended learning assessment

1. Essay questions exam (30%)

- Final exam (3 hours).
- The student will have to choose four of six essay alternatives.

2. Presentation (30%)

- Conference where the students will present their papers and act as speaker and moderator.
- The subject for the presentation will be chosen by early March and discussed with the professor.
- The students must ask questions to the speakers.
- At the end of the conference, each student must provide the professor with a written proof of their work (presentation or paper).
- Blended learning students can present online.

3. Project (30%)

- Digital Humanities project.
- Selection of text to be edited with TEI language.
- Download and setup of software.
- Final result.

4. Systematic observation (10%)

- Mentoring attendance.
- Interest and engagement.
- Compulsory readings reports.

C. Single assessment: essay questions exam

- Final exam (3 hours).
- The student will have to choose four of six essay alternatives.

D. July single assessment: essay questions exam

- Final exam (3 hours).
- The student will have to choose four of six essay alternatives.

Sources of information

Basic Bibliography

Asturias, Miguel Ángel, **El señor presidente**, 84-89666-51-2, CSIC, 2000

Azuela, Mariano, **Los de abajo**, 84-00-06884-X, CSIC, 1988

Carpentier, Alejo, **El reino de este mundo: relato**, 9789561126060, Universitaria, 2019

García Márquez, Gabriel, **Cien años de soledad**, 4-376-0494-X, Cátedra, 1987

Güiraldes, Ricardo, **Don Segundo Sombra**, 84-376-0151-7, Cátedra, 1998

Icaza, Jorge, **Huasipungo**, 84-376-1251-9, Cátedra, 1994

Marechal, Leopoldo, **Adán Buenosayres**, 84-7039-704-4, Castalia, 1994

Quiroga, Horacio, **Historia de un amor turbio**, Alfaro, 2019

Rulfo, Juan, **Pedro Páramo**, 84-376-0418-4, Cátedra, 2002

Vargas Llosa, Mario, **La ciudad y los perros**, Alfaguara, 1997

Wiener, Gabriela, **Sexografías**, 9788496614536, Melusina, 2008

Fernández, Nona, **El cielo**, Cuarto Propio, 2001

Complementary Bibliography

Bolaño, Roberto, **Diario de bar**, 9788420431550, Alfaguara,

---

Recommendations**Subjects that continue the syllabus**

Hispanic literature I/V01G400V01936

Subjects that it is recommended to have taken before

Hispanic literature I/V01G400V01936

Other comments

1. PLAGIARISM: Total or partial copy or plagiarism implies failing the involved test. You can not argue that you are not aware of what plagiarism is. Even though, you will fail the test.
  2. LINGUISTIC ACCURACY: The assessment will not only involve the contents of the test, but also the linguistic accuracy of them.
  3. USE OF MOOVI PLATFORM: It is each student responsibility to check out MOOVI and be aware of materials, news, documents or assessments uploaded to MOOVI. Is is also your responsibility to be aware of assessment dates and tests.
  4. SECONDARY BIBLIOGRAPHY: It will be available via MOOVI by the beginning of each topic.
  5. INTERNATIONAL STUDENTS: Their work and assessment will be THE SAME as the local students's one.
  6. TUTORING AND MENTORING: The tutoring schedule will be available at the beginning of the semester. E-mail communication will be held in the same schedule.
-

IDENTIFYING DATA**The use of technology in teaching-learning languages**

Subject	The use of technology in teaching-learning languages			
Code	V01G400V01945			
Study programme	Grado en Ciencias del Lenguaje y Estudios Literarios			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Optional	4th	1st
Teaching language				
Department				
Coordinator				
Lecturers				
E-mail				

----- UNPUBLISHED TEACHING GUIDE -----

IDENTIFYING DATA**Migratory processes and the teaching of languages**

Subject	Migratory processes and the teaching of languages			
Code	V01G400V01946			
Study programme	Grado en Ciencias del Lenguaje y Estudios Literarios			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Optional	4th	1st
Teaching language				
Department				
Coordinator				
Lecturers				
E-mail				

----- UNPUBLISHED TEACHING GUIDE -----

IDENTIFYING DATA

Bilingualism and bilingual education

Subject	Bilingualism and bilingual education			
Code	V01G400V01947			
Study programme	Grado en Ciencias del Lenguaje y Estudios Literarios			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	9	Optional	4th	2nd
Teaching language				
Department				
Coordinator				
Lecturers				
E-mail				

----- UNPUBLISHED TEACHING GUIDE -----

IDENTIFYING DATA**Prácticas textuais: Poesía**

Subject	Prácticas textuais: Poesía			
Code	V01G400V01965			
Study programme	Grao en Ciencias da Linguaxe e Estudos Literarios			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Optional	4	1c
Teaching language	Galego			
Department				
Coordinator	Angueira Viturro, Anxo			
Lecturers	Angueira Viturro, Anxo			
E-mail	angueira@uvigo.es			
Web	http://https://moovi.uvigo.gal/			
General description	Prácticas de creación, crítica e edición de textos poéticos.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
A1	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A2	Que o estudantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A5	Que os estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B4	Mellora da capacidade de comunicación en español, galego e portugués en diferentes contextos profesionais, traballando as destrezas de comprensión e expresión orais e escritas.
B6	Ser quen de apreciar outras culturas e expresións artísticas e competentes para sensibilizar á contorna propia na apreciación da diversidade intercultural. Explorar ademais as repercusións sociais, profesionais, educativas e culturais dos usos lingüísticos e da aprendizaxe das linguas estudadas no grao.
B8	Capacidade para participar en debates e actividades de grupo e organizalos, desenvolvendo un pensamento autónomo e crítico.
C3	Coñecemento da literatura galega, española e portuguesa.
C6	Coñecemento dos conceptos e métodos da análise literaria.
C9	Coñecemento de retórica e estilística.
C10	Coñecemento dos conceptos e métodos da literatura comparada.
C17	Capacidade para elaborar textos orais e escritos de diferente tipo.
D2	Comunicación oral e escrita na lingua materna.
D3	Coñecementos xerais sobre a área de estudo (lingüística, linguas galega, española, portuguesa, latina, literaturas, tecnoloxías, estudos culturais)
D6	Capacidade de xestionar a información.
D8	Habilidade para traballar de forma autónoma.
D9	Capacidade crítica e de autocrítica.
D10	Capacidade de análise e síntese.
D11	Capacidade para manexar a bibliografía consultada e para citala axeitadamente.
D12	Respecto pola ética profesional e, en particular, pola propiedade intelectual.

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
Desenvolver as habilidades de creación e de crítica poética.	A1	B4	C3	D2
	A2	B6	C6	D3
	A5	B8	C9	D6
			C10	D8
			C17	D9
				D10
				D11
				D12

Buscar un estilo propio a partir da experiencia, da práctica e da retroalimentación da aprendizaxe.	A1	B4	C3	D2
	A2	B6	C6	D3
	A5	B8	C9	D6
			C10	D8
			C17	D9
				D10
				D11
				D12
Comprender os procesos creativo e crítico para mellorar as técnicas de expresión poética.	A1	B4	C3	D3
	A2	B6	C6	D6
	A5	B8	C9	D8
			C10	D9
			C17	D10
				D11
				D12

Contidos

Topic	
Obradoiro de prácticas para a creación e a crítica de textos poéticos, de calquera modalidade e subxénero	Poesía e música. Poesía e ritmo. Poesía e espazo. Poesía e voz.
Presentación de orixinais de forma profesional segundo os estándares habituais da edición (impresa e dixital).	Presentación e formatos Edición e formatos
Comprensión do fenómeno editorial, en especial do mercado do público lector e dos instrumentos da edición profesional.	Poesía e campo literario

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección maxistral	32	36	68
Traballo tutelado	13	36	49
Resolución de problemas	3	30	33

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Lección maxistral	O desenvolvemento da aula farase a partir de explicacións sobre cada tema nas que se vaian introducindo tamén os textos pertinentes. O alumnado semipresencial deberá asistir a sesións de titoría, que se celebrarán a razón de unha por mes, aproximadamente. Ademais, disporán en Fatic de cuestionarios, apuntamentos, presentacións gráficas e vídeos e outro material diverso que consideren os profesores.
Traballo tutelado	Serán necesarios ás veces para completar as explicacións da aula. O alumnado semipresencial deberá realizar os mesmos traballos presentándoos por escrito, via correo electrónico ou segundo acorde cos profesores.
Resolución de problemas	Na aula faremos lecturas e comentarios dos textos máis salientables, dedicándolle a última parte de cada unha das sesións, que o alumnado deberá completar con outras lecturas e comentarios suxeridos.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Traballo tutelado	O profesor responderá ás consultas ou dúbidas individuais, e fará suxestións específicas segundo os interese e aptitudes de cada alumno.
Resolución de problemas	Cada traballo será titorizado individualmente polo profesor durante a súa realización (sexa por medio de titorías presenciais, sexa mediante correo electrónico, etc.). Cada alumno recibirá, a posteriori, un comentario específico sobre o seu traballo.

Avaliación

Description	Qualification	Training and Learning Results
-------------	---------------	-------------------------------

Lección maxistral	As lecturas e comentarios realizados na aula, así como todas as lecturas que se vaian propondo, serán obxecto de avaliación. O alumnado semipresencial está obrigado a realizar estas probas de maneira presencial na data oficial de exames da FFT.	30				C3 C6 C9 C10	D3
Traballo tutelado	Os contidos desenvolvidos ao longo do cuadrimestre avaliaranse mediante un exame ao final do mesmo na data oficial da Facultade. O alumnado semipresencial tamén está obrigado a realizar estas probas de maneira presencial na mesma data.	40	A1 A2 A5	B4 B6 B8	C3 C6 C9 C10 C17	D2 D3 D6 D8 D9 D10 D11 D12	
Resolución de problemas	O discente preparará en grupo ou en solitario comentarios de texto e informacións concisas para ser expostas na aula. O alumnado semipresencial está obrigado a realizar estas probas vía telemática no prazo que se fixe.	30	A1 A2 A5	B4 B6 B8	C3 C6 C9 C10 C17	D2 D3 D6 D8 D9 D10 D11 D12	

Other comments on the Evaluation

O alumnado, tanto presencial como non presencial, que se presente á "segunda edición de actas" realizará unha proba por escrito (na data oficial, segundo o calendario da FFT) con contidos pertencentes a todo o temario, incluíndo:

1.- recoñecemento de textos, 2.- comentario de textos, 3.- preguntas curtas de resposta curta e 4.- preguntas longas para desenvolver.

En función do desenvolvemento do curso e da actividade desenvolvida por cada un dos discentes algún(s) destes apartados pode(n) non ser necesario(s).

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Complementary Bibliography

Casas, Arturo, **Antoloxía consultada da poesía galega 1976-2000**, Tris-Tram, 2004

Recomendacións

Subjects that are recommended to be taken simultaneously

Análise das obras centrais da literatura galega desde 1975-II/V01G400V01927

IDENTIFYING DATA**Prácticas textuais: Novos formatos**

Subject	Prácticas textuais: Novos formatos			
Code	V01G400V01966			
Study programme	Grao en Ciencias da Linguaxe e Estudos Literarios			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Optional	4	1c
Teaching language	Castelán Galego			
Department				
Coordinator	Ribao Pereira, Montserrat Fernández Álvarez, Manuel Santiago			
Lecturers	Ribao Pereira, Montserrat			
E-mail	manuelforcadela@gmail.com ribao@uvigo.es			
Web	http://https://moovi.uvigo.gal/			
General description	Taller de prácticas para a creación de textos destinados a novos formatos ou a formatos audiovisuais.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
A1	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A2	Que o estudantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A5	Que os estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B3	Capacidade do estudantado no manexo das novas tecnoloxías da información e da comunicación aplicadas ao campo dos estudos lingüísticos e literarios.
B4	Mellora da capacidade de comunicación en español, galego e portugués en diferentes contextos profesionais, traballando as destrezas de comprensión e expresión orais e escritas.
B6	Ser quen de apreciar outras culturas e expresións artísticas e competentes para sensibilizar á contorna propia na apreciación da diversidade intercultural. Explorar ademais as repercusións sociais, profesionais, educativas e culturais dos usos lingüísticos e da aprendizaxe das linguas estudadas no grao.
B8	Capacidade para participar en debates e actividades de grupo e organizalos, desenvolvendo un pensamento autónomo e crítico.
C3	Coñecemento da literatura galega, española e portuguesa.
C6	Coñecemento dos conceptos e métodos da análise literaria.
C9	Coñecemento de retórica e estilística.
C10	Coñecemento dos conceptos e métodos da literatura comparada.
C15	Coñecemento das repercusións lingüísticas e interculturais do contacto de linguas.
C17	Capacidade para elaborar textos orais e escritos de diferente tipo.
C18	Capacidade para localizar, utilizar e aproveitar a información contida en bases de datos e outros instrumentos informáticos e Internet.
D2	Comunicación oral e escrita na lingua materna.
D3	Coñecementos xerais sobre a área de estudo (lingüística, linguas galega, española, portuguesa, latina, literaturas, tecnoloxías, estudos culturais)
D6	Capacidade de xestionar a información.
D8	Habilidade para traballar de forma autónoma.
D9	Capacidade crítica e de autocrítica.
D10	Capacidade de análise e síntese.
D11	Capacidade para manexar a bibliografía consultada e para citala axeitadamente.
D12	Respecto pola ética profesional e, en particular, pola propiedade intelectual.

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results
------------------------------------	-------------------------------

Desenvolver as habilidades de creación de textos para novos formatos: blogues, práctica discursiva en redes sociais, guións audiovisuais, presentacións documentais.	A1	B3	C3	D2
	A2	B4	C6	D3
	A5	B6	C9	D6
		B8	C10	D8
			C15	D9
			C17	D10
			C18	D11
				D12
Comprender o proceso creativo para mellorar as técnicas de expresión discursiva.	A1	B3	C3	D2
	A2	B4	C6	D3
	A5	B6	C9	D6
		B8	C10	D8
			C15	D9
			C17	D10
			C18	D11
				D12

Contidos

Topic	
BLOQUE#1 O libro de artista	1.1. Concepto do libro como obra de arte. Orixe e evolución ata a actualidade. 1.2. Caracterización 1.3. Tipoloxía
BLOQUE#2 Literatura dixital	2.1. Literatura dixital, literatura electrónica, ciberliteratura. 2.2. Caracterización 2.3. Tipoloxía
BLOQUE#3 Semiótica da mirada.	3.1. Definición da mirada. 3.1.1. Ver vs. mirar. 3.1.2. Cadro semiótico: Ver sen mirar/Mirar sen ver. 3.2. Formas de mirar sen ver: Lectura, soño, cegueira, ficción, ideoloxía. 3.3. A construción da mirada 3.3.1. A perspectiva diexética. 3.3.2. Tempo e lugar da mirada. 3.3.3. Tempo e lugar do mirar sen ver. 3.3.4. Cronos e Aión. 1.4. Exemplos cinematográficos: Wim Wenders e A. Tarkovsky.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Actividades introdutorias	4	0	4
Estudo previo	0	20	20
Debate	4	10	14
Traballo tutelado	20	20	40
Lección maxistral	20	0	20
Resolución de problemas e/ou exercicios	0	52	52

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Actividades introdutorias	Introdución conceptual ao tres bloques da materia.
Estudo previo	Lecturas e visionados previos á exposición de temas.
Debate	Debates críticos en clase sobre temas e conceptos da materia.
Traballo tutelado	Realización de propostas prácticas na aula individuais e/ou en grupo na que se aplicarán os conceptos aprendidos.
Lección maxistral	Desenvolvemento desde o punto de vista teórico e historiográfico dos temas da materia.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Traballo tutelado	Consulta de dúbidas en horas de tutorías.
Tests	Description
Resolución de problemas e/ou exercicios	Consulta de dúbidas en horas de tutorías.

Avaliación			
	Description	Qualification	Training and Learning Results
Estudo previo	Resumos de lecturas, análise crítica das mesmas, traballos textuais.	10	C6 D6 C9 D8 C17 D9 D10 D11
Debate	Participación activa e informada: O curso terá un formato de seminario e avaliarase a asistencia e participación activa nas clases, nas actividades do curso, e a participación na plataforma dixital (MOOVI ou BLOGUE) creada especificamente para os contidos do mesmo.	10	A1 B3 C18 D3 B4 D8 B8 D12
Traballo tutelado	Diferentes actividades prácticas nas que se apliquen os contidos e conceptos da materia.	40	A2 C6 D6 C10 D8 C17 D9 C18 D10
Resolución de problemas e/ou exercicios	Un traballo final consiste en escoller un concepto clave ou tema específico de entre as diferentes prácticas, teorías e pensadores que estudaremos neste curso e definilo, explicar a súa pertinencia analítica e representalo nun formato orixinal, xa sexa dixital ou analóxico. A súa entrega está contemplada para as últimas semanas de clases xunto a unha presentación oral persoal para o resto do alumnado.	40	A5 B3 C6 D8 B8 C10 D9 C18 D10

Other comments on the Evaluation

REQUISITOS

A materia organízase en dúas partes:

- Bloques 1 e 2 (a cargo do departamento de Literatura española: Montserrat Ribao Pereira).
- Bloque 3 (a cargo do departamento de Lingua e literatura galega: profesor/a por determinar).

Farase media da calificación obtida nas dúas partes, sendo IMPRESCINDIBLE SUPERAR AMBAS.

Os requisitos máis importantes para este curso son: (1) Unha lectura coidadosa e crítica dos textos; (2) A participación activa e informada en discusións de clase; 3) Puntualidade e conciencia en todas as actividades e tarefas do curso.

* Recómendase aos/as estudantes que revisen e coñezan tanto o Código de Ética como os regulamentos ao redor do Plaxio Académico.

*Para os/as estudantes semipresenciais, é un requisito indispensable do curso darse de alta na plataforma dixital (MOOVI ou BLOGUE) creada especificamente para os contidos do mesmo, ata a segunda semana de iniciado o curso. A través da plataforma actualízanse os contidos do mesmo e proveranse os recursos. Tomarase en conta **os controis/reportes de acceso** á plataforma dixital dos/as estudantes cada semana, para a avaliación final. O resto de requisitos e datas de entrega serán os mesmo que para o resto do alumnado, incluíndo a presentación final.

O alumnado, tanto presencial como semipresencial, que non siga a avaliación continua poderá presentarse á avaliación única nas datas oficiais sinalas pola Facultade. Esta avaliación consistirá na entrega dun traballo relacionado coa materia e en varias preguntas curtas e unha de desenvolvemento en relación cos temas da materia.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Strehovec, J., **Text as Ride: Electronic Literature and New Media Art**, West Virginia University Press, 2016

Crary, J., **24/7 el capitalismo tardío y el fin del sueño**, Ed. Paidós, 2015

de Amo Sánchez-Fortún, J. M., **Formación literaria, hipertextos y web 2.0 en el marco educativo (Vol. 3)**, Universidad Almería, 2015

Greimas, Algirdas Julien, **Semiótica : diccionario razonado de la teoría del lenguaje**, Gredos, 1992

Soto Ivars, Juan, **Arden las redes. La poscensura y el nuevo mundo virtual**, Debate, 2017

De Certeau, Michel, **La invención de lo cotidiano**, Universidad Iberoamericana, 1996

Rosenberg, J., & Baldwin, S., **Word Space Multiplicities, Openings, Andings**, West Virginia University Press, 2015

Rettberg, J. W., & Tomaszek, P., **Electronic Literature Communities**, ELMCIP núm 4, 2015

Johanna Drucker, Centro Cultural Koldo Mitxelena, **Nómadas y bibliófilos: concepto y estética en los libros de artista**, Diputación Foral de Guipuzkoa, 2003

Crespo Martín, B., **El Libro-Arte. Concepto y proceso de una creación contemporánea**, VDM. Verlag Dr. Müller, 2009

Hellion, M. (ed.), **Libros de Artista**, Turner, 2003

Danielewski, Mark Z., **La casa de hojas**, Alpha Decay/Pálido fuego, 2013

Aira, César, **Sobre el arte contemporáneo seguido de En La Habana**, Randon House, 2016

Complementary Bibliography

Recomendacións

Other comments

A copia ou plaxio total ou parcial en calquera tipo de traballo ou exame suporá un 0 nesa proba. Alegar descoñecemento do que supón un plaxio non eximirá ao estudantado da súa responsabilidade neste aspecto.

Na avaliación terase en conta non só a pertinencia e calidade do contido das respostas senón tamén a súa corrección lingüística.

É responsabilidade do estudantado consultar os materiais dispoñibles na plataforma MOOVI (novidades, documentos, cualificacións) e estar ao tanto dos anuncios e datas das diferentes probas.

Os requisitos para o alumnado Erasmus serán os mesmos que para o alumnado propio.

IDENTIFYING DATA**Práticas textuais: Ensaio**

Subject	Práticas textuais: Ensaio			
Code	V01G400V01967			
Study programme	Grao en Ciencias da Linguaxe e Estudos Literarios			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	9	Optional	4	2c
Teaching language	Castelán Galego			
Department				
Coordinator	Costas González, Xosé Henrique Rodríguez Barcia, Susana			
Lecturers	Rodríguez Barcia, Susana			
E-mail	susanarbarcia@gmail.com xcostas@uvigo.es			
Web	http://https://moovi.uvigo.gal/			
General description	Práticas de creación e crítica de textos argumentativos ou especulativos, de orde científico-literaria, en galego e español.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
A1	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A2	Que o estudantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A5	Que os estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B4	Mellora da capacidade de comunicación en español, galego e portugués en diferentes contextos profesionais, traballando as destrezas de comprensión e expresión orais e escritas.
B6	Ser quen de apreciar outras culturas e expresións artísticas e competentes para sensibilizar á contorna propia na apreciación da diversidade intercultural. Explorar ademais as repercusións sociais, profesionais, educativas e culturais dos usos lingüísticos e da aprendizaxe das linguas estudadas no grao.
B8	Capacidade para participar en debates e actividades de grupo e organizalos, desenvolvendo un pensamento autónomo e crítico.
C3	Coñecemento da literatura galega, española e portuguesa.
C7	Coñecemento das correntes teóricas e metodolóxicas da teoría e crítica literaria.
C10	Coñecemento dos conceptos e métodos da literatura comparada.
C17	Capacidade para elaborar textos orais e escritos de diferente tipo.
C19	Capacidade para avaliar criticamente a bibliografía consultada e encadrala nunha perspectiva teórica.
D2	Comunicación oral e escrita na lingua materna.
D3	Coñecementos xerais sobre a área de estudo (lingüística, linguas galega, española, portuguesa, latina, literaturas, tecnoloxías, estudos culturais)
D6	Capacidade de xestionar a información.
D8	Habilidade para traballar de forma autónoma.
D9	Capacidade crítica e de autocrítica.
D10	Capacidade de análise e síntese.
D11	Capacidade para manexar a bibliografía consultada e para citala axeitadamente.
D12	Respecto pola ética profesional e, en particular, pola propiedade intelectual.

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
Desenvolver as habilidades de creación e crítica de textos para discursos argumentativos ou de ensaio.	A1	B4	C3	D2
	A2	B6	C7	D3
	A5	B8	C10	D6
			C17	D8
			C19	D9
				D10
				D11
				D12

Comprender os procesos creativo e críticos para mellorar as técnicas de argumentación ou construción de discursos de carácter científico ou de divulgación xornalística.	A1 A2 A5	B4 B6 B8	C3 C7 C10 C17 C19	D2 D9 D10 D11 D12
Saber elaborar un comentario de texto, unha reseña crítica ou unha reflexión breve de natureza ensaística.	A1 A2 A5	B4 B6 B8	C3 C7 C10 C17 C19	D2 D3 D6 D8 D9 D10 D11 D12

Contidos

Topic	
BLOQUE 1: Ensaio: aspectos xerais	1.1. Entre a realidade e a ficción: ensaio e literatura. 1.2. Características do ensaio. 1.3. O ensaio como ferramenta didáctica.
BLOQUE 2: De Montaigne ao ensaio contemporáneo	2.1. A orixe do ensaio. 2.2. O ensaio no século XX. 2.3. O ensaio no século XXI.
BLOQUE 3: Guía para a escritura dun ensaio.	3.1. Aspectos ortotipográficos. 3.2. Estrutura. 3.3. Recomendacións para a redacción. 3.4. Problemas frecuentes.
BLOQUE 4: Obradoiro de escritura de ensaios	4.1. Ciencia e divulgación: prácticas de reformulación divulgativa e redacción de ensaios científicos. 4.2. Ensaio literario e humanístico.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Actividades introductorias	2	2	4
Obradoiro	32	96	128
Traballo tutelado	10	20	30
Lección maxistral	28	28	56
Traballo	0	7	7

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Actividades introductorias	Presentación da materia e explicación da guía docente.
Obradoiro	Actividades prácticas de redacción de ensaios en galego e en español.
Traballo tutelado	Actividades prácticas de lectura e comentario crítico de textos ensaísticos.
Lección maxistral	Actividade teórica. Exposición por parte dos docentes dos fundamentos teóricos principais da materia.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Obradoiro	Os obradoiros de redacción de textos ensaísticos requiren de atención personalizada por parte dos docentes. Por un lado, proporcionaranse indicacións ao longo das sesións presenciais; por outro lado, no horario de titorías tamén poderán realizarse consultas. Ademais, a través do correo electrónico e do Campus Remoto tamén se atenderán dúbidas. No caso do alumnado semipresencial os mecanismos de atención serán os mesmos e, ademais, tamén se fixarán titorías específicas de carácter obrigatorio.
Traballo tutelado	Os traballos de lectura e crítica de textos ensaísticos requiren de atención personalizada por parte dos docentes. Por un lado, proporcionaranse indicacións ao longo das sesións presenciais; por outro lado, no horario de titorías tamén poderán realizarse consultas. Ademais, a través do correo electrónico e do Campus Remoto tamén se atenderán dúbidas. No caso do alumnado semipresencial os mecanismos de atención serán os mesmos e, ademais, tamén se fixarán titorías específicas de carácter obrigatorio.

Tests	Description
-------	-------------

Traballo Para a realización do traballo de curso ofrecerase atención personalizada. Proporcionarase indicacións nun documento que será subido a Moovi nas primeiras semanas do curso; ademais, no horario de titorías tamén poderán realizarse consultas. Finalmente, a través do correo electrónico e do Campus Remoto tamén se atenderán dúbidas. No caso do alumnado semipresencial os mecanismos de atención serán os mesmos e, ademais, tamén se fixarán titorías específicas de carácter obrigatorio.

Avaliación						
	Description	Qualification	Training and Learning Results			
Obradoiro	Entre as prácticas de redacción elaboradas ao longo do cuadrimestre, a/o alumna/o escollerá unha para que sexa avaliada. A extensión mínima será de 500 palabras. O documento será subido a Moovi no apartado correspondente e no prazo indicado ao longo do curso.	30	A1	B4	D2 D6 D8	
Traballo tutelado	Actividades prácticas de lectura e comentario crítico de textos ensaísticos. No caso do alumnado presencial, deberase expoñer oralmente unha reflexión crítica sobre o tema que aborden os textos lidos. No caso do alumnado semipresencial, a reflexión crítica sobre as lecturas deberá entregarse por escrito a través de Moovi antes da data límite establecida ao inicio do curso.	30	A1 A2	B4 B6 B8	C3 C7 C17	D2 D3 D9 D10
Traballo	Trátase da realización dun traballo escrito no que se desenvolva un tema coas características do estilo ensaístico. O traballo deberá subirse a Moovi en formato PDF ou en formato impreso aos docentes antes do 2 de maio de 2024.	40	A5	C17 C19 D2 D6 D8 D9 D10 D11 D12		

Other comments on the Evaluation

1. PRIMEIRA EDICIÓN DE ACTAS (Maio-xuño 2024)

Avaliación continua

É obrigatorio realizar e entregar no prazo establecido das probas marcadas na avaliación. Os traballos non entregados ou entregados fóra de prazo non se avaliarán. A data límite de entrega do traballo e da actividade do obradoiro será o 2 de maio de 2024, a través de Moovi ou en formato impreso (nas sesións presenciais e antes do 2 de maio de 2024).

A cualificación na primeira edición de actas dos alumnos e alumnas que opten pola avaliación continua corresponderá ao cómputo das notas obtidas nas probas realizadas durante curso. Para superar a materia será necesario obter como mínimo un 4,75 en total.

Avaliación única

Neste caso, a avaliación poderá realizarse mediante un exame único, baseado nos contidos da materia, no que a nota constituirá o 100% da cualificación final.

Este exame terá lugar ao final do cuadrimestre e estará fixada no Calendario de exames establecido e publicado pola FFT.

A elección desta opción en ningún caso supón a perda do dereito á asistencia. Ao alumnado que escolla esta modalidade de avaliación recoméndaselle que consulte regularmente os documentos que se irán colgando en Moovi.

2. SEGUNDA EDICIÓN DE ACTAS (xullo 2024)

Na segunda edición de actas a avaliación levará a cabo exclusivamente mediante un exame único, baseado nos contidos da materia. Este exame terá lugar na data oficial de xullo aprobada pola Xunta de Facultade e que figura tamén no Calendario de exames.

Os alumnos e alumnas que non alcanzasen o aprobado na modalidade de avaliación continua e que se presenten nesta oportunidade de xullo deben ter en conta que non se gardarán en ningún caso as notas dos traballos de aula e do traballo escrito.

3. ALUMNADO SEMIPRESENCIAL

O alumnado semipresencial seguirá a materia a través dos materiais que se irán subindo a Moovi xunto coas titorías presenciais que se fixarán ao comezo do curso. A avaliación do alumnado semipresencial coincidirá coa do alumnado presencial en canto ao traballo tuteado e á práctica do obradoiro (entregados a través de Moovi antes do 2 de maio de 2024), pero en lugar dos traballos de aula terán que entregar un ensaio (1000 palabras) cunha reflexión crítica sobre as lecturas indicadas ao longo do curso a través de Moovi. Este ensaio terá un valor do 30% sobre a nota final, e os traballos

(traballo e obradoiro) terán un valor do 70% da cualificación final.

4. OUTRAS OBSERVACIÓNS

Nos alumnos e alumnas de avaliación continua, no caso de que tras a avaliación conxunta sexan necesarios ata 0,25 puntos para superar a materia, terase en conta a asistencia e participación regular e activa na clase.

O estudiantado Erasmus poderá realizar as probas coa axuda dun dicionario.

Tanto no exame como no traballo escrito e no resto dos exercicios propostos ao longo do curso penalizaranse os erros ortográficos, os erros na expresión, as incoherencias sintácticas etc.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Navaza, Gonzalo, **Michel de Montaigne. Os ensaios (Escolma)**, USC e Fundación BBVA, 2016

Complementary Bibliography

Castilleja, Diana; Eugenia Houvenaghel; Dagmar Vandebosch, "**Introducción a El Ensayo Hispánico: cruces de géneros, síntesis de formas**", Droz S. A., 2012

Gracia, Jordi (ed.), **El ensayo español. Los contemporáneos**, Crítica, 1996

Suárez Granda, Juan Luis, **El ensayo español del siglo XX (1900-1990)**, Akal, 1996

Recomendacións

Other comments

Recoméndase que o estudiantado Erasmus dispoña como mínimo dun nivel B1 de español e de galego.

IDENTIFYING DATA**Portuguese studies III**

Subject	Portuguese studies III			
Code	V01G400V01985			
Study programme	Grado en Ciencias del Lenguaje y Estudios Literarios			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Optional	4th	1st
Teaching language				
Department				
Coordinator				
Lecturers				
E-mail				

----- UNPUBLISHED TEACHING GUIDE -----

IDENTIFYING DATA**Portuguese studies IV**

Subject	Portuguese studies IV			
Code	V01G400V01986			
Study programme	Grado en Ciencias del Lenguaje y Estudios Literarios			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Optional	4th	1st
Teaching language				
Department				
Coordinator				
Lecturers				
E-mail				

----- UNPUBLISHED TEACHING GUIDE -----

IDENTIFYING DATA

Seminar in literature and culture of Portuguese-speaking countries

---

Subject Seminar in literature
and culture of
Portuguese-speaking
countries

Code V01G400V01987

Study Grado en Ciencias
programme del Lenguaje y
Estudios Literarios

Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	9	Optional	4th	2nd

Teaching
language

Department

Coordinator

Lecturers

E-mail

----- UNPUBLISHED TEACHING GUIDE -----

IDENTIFYING DATA**Traballo de Fin de Grao**

Subject	Traballo de Fin de Grao			
Code	V01G400V01991			
Study programme	Grao en Ciencias da Linguaxe e Estudos Literarios			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Mandatory	4	2c
Teaching language	Castelán Galego			
Department				
Coordinator	Luna Selles, Carmen			
Lecturers	Luna Selles, Carmen			
E-mail	virginials@uvigo.es			
Web	http://https://moovi.uvigo.gal/			
General description	O Traballo de Fin de Grao consistirá na realización e defensa por parte dos e das estudantes dun traballo tutelado no que, baixo a dirección dun titor ou titora, se apliquen e desenvolvan de forma integrada os contidos formativos e as competencias asociadas ao título de Graduado en Ciencias da linguaxe e Estudos literarios. Xa que é un requisito para a graduación, debe entenderse como unha oportunidade de aprendizaxe que ilusione antes que coma un mero trámite.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
A1	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A2	Que o estudantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A3	Que o estudantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que o estudantado poida transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Capacitación do estudantado para que adquira coñecementos lingüísticos e literarios.
B2	Adquisición dos fundamentos metodolóxicos e críticos que permita ao estudantado acceder ao exercicio da actividade profesional cunha formación versátil e interdisciplinar.
B3	Capacidade do estudantado no manexo das novas tecnoloxías da información e da comunicación aplicadas ao campo dos estudos lingüísticos e literarios.
B4	Mellora da capacidade de comunicación en español, galego e portugués en diferentes contextos profesionais, traballando as destrezas de comprensión e expresión orais e escritas.
B5	Capacidade do estudantado para comprender as interrelacións pertinentes entre os diversos ámbitos de estudo que integran o título.
B6	Ser quen de apreciar outras culturas e expresións artísticas e competentes para sensibilizar á contorna propia na apreciación da diversidade intercultural. Explorar ademais as repercusións sociais, profesionais, educativas e culturais dos usos lingüísticos e da aprendizaxe das linguas estudadas no grao.
B7	Coñecer os métodos básicos do estudo e análise lingüísticos e literarios.
B8	Capacidade para participar en debates e actividades de grupo e organizalos, desenvolvendo un pensamento autónomo e crítico.
B9	Posuír as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudando de xeito autónomo baseándose nos coñecementos adquiridos e no uso das novas tecnoloxías.
B10	Integrar coñecementos e poder desenvolver un proceso de comunicación sólido a partir dunha información que, aínda que sexa incompleta, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas ao proceso comunicativo.
C1	Perfecto dominio instrumental das linguas galega, española e portuguesa.
C2	Coñecemento da gramática das linguas galega, española e portuguesa.
C3	Coñecemento da literatura galega, española e portuguesa.
C4	Coñecemento básico da lingua latina e a súa cultura.
C5	Coñecemento dos conceptos e métodos da análise lingüística.
C6	Coñecemento dos conceptos e métodos da análise literaria.
C7	Coñecemento das correntes teóricas e metodolóxicas da teoría e crítica literaria.
C8	Coñecemento das correntes teóricas e metodolóxicas da lingüística.
C9	Coñecemento de retórica e estilística.
C10	Coñecemento dos conceptos e métodos da literatura comparada.

C11	Coñecemento da evolución histórica interna e externa do español.
C12	Coñecemento da evolución histórica interna e externa do galego.
C13	Coñecemento da situación sociolingüística da lingua galega/española.
C14	Coñecemento teóricos e metodolóxicos para o ensino da lingua materna.
C15	Coñecemento das repercusións lingüísticas e interculturais do contacto de linguas.
C16	Coñecemento da historia dos países da Península Ibérica.
C17	Capacidade para elaborar textos orais e escritos de diferente tipo.
C18	Capacidade para localizar, utilizar e aproveitar a información contida en bases de datos e outros instrumentos informáticos e Internet.
C19	Capacidade para avaliar criticamente a bibliografía consultada e encadrala nunha perspectiva teórica.
C20	Coñecemento teórico e práctico dos dicionarios do español/galego/portugués nos seus diferentes formatos.
C21	Coñecemento teórico e práctico da fonética e da fonoloxía do galego, español e portugués.
C22	Coñecemento da situación sociolingüística da lingua portuguesa.
D1	Capacidade de aplicar os coñecementos á práctica
D2	Comunicación oral e escrita na lingua materna.
D3	Coñecementos xerais sobre a área de estudo (lingüística, linguas galega, española, portuguesa, latina, literaturas, tecnoloxías, estudos culturais)
D4	Capacidade para adaptarse a novas situacións.
D5	Capacidade de xerar novas ideas.
D6	Capacidade de xestionar a información.
D7	Apreciación da diversidade e a multiculturalidade.
D8	Habilidade para traballar de forma autónoma.
D9	Capacidade crítica e de autocrítica.
D10	Capacidade de análise e síntese.
D11	Capacidade para manexar a bibliografía consultada e para citala axeitadamente.
D12	Respecto pola ética profesional e, en particular, pola propiedade intelectual.

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
- Ser capaces de redactar un traballo, baseado nos coñecementos adquiridos no grao, cunha base teórica e metodolóxica.	A1	B1	C1	D1
	A1	B2	C2	D2
	A2	B3	C2	D3
- Ser capaces de extraer conclusións dos resultados obtidos.	A3	B4	C3	D4
	A4	B5	C4	D5
- Saber adaptar o discurso escrito á situación académica, tanto no que respecta ao estilo, a estruturación e o uso de técnicas tipográficas.	A5	B6	C5	D6
		B7	C6	D7
		B8	C7	D8
- Saber adaptar o discurso oral á situación de defensa do traballo.		B9	C8	D9
		B10	C9	D9
			C9	D10
			C10	D11
			C11	D12
			C12	
			C13	
			C14	
			C15	
			C16	
			C17	
			C18	
			C19	
			C20	
			C21	
			C21	
			C22	
			C27	

Comprender e interpretar coñecementos acerca dos fundamentos da xestión de empresas turísticas:
 Problemas económicos internos e interrelacións entre os distintos subsistemas

Contidos

Topic

1. Contidos do grao	<p>Xa que o obxectivo do TFG é a avaliación das competencias do grao, o TFG pode versar sobre calquera dos contidos do grao, ou calquera aspecto relacionado con eles, aínda que non estea expresamente incluído en ningunha das materias.</p> <p>O tema específico do TFG deberá ser acordado entre a/o estudante e a persoa titora asignada.</p> <p>o TFG non ten que ser obrigatoriamente un traballo de investigación, pode ter un enfoque de carácter máis profesional (corrección de textos, asesoría lingüística, programación de actividades de normalización, edición de textos, etc.), didáctico (confección dunha unidade didáctica, etc.), creativo (ensaio, teatro, conto, etc.) ou calquera enfoque que permita ao discente amosar ter acadado as competencias do grao.</p>
2. Estructura	<p>A estrutura do traballo adaptárase á natureza do mesmo polo que será o titor/a quen aconselle en cada caso a estrutura máis adecuada ao tema do traballo.</p>
3. Pautas de redacción e presentación	<p>Sen prexuízo do anterior, establénse os seguintes aspectos formais que todos os traballo, independentemente da súa natureza, deben levar:</p> <p>0. Portada. Deberá ter os datos que seguen:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Grao Universitario en Ciencias da Linguaxe e Estudos Literarios / Facultade de Filoloxía e Tradución / Universidade de Vigo (na parte superior dereita). ☐ Título completo do TFG/Autoría (no centro); ☐ Mes/ano de presentación (parte inferior). <p>Tendo en conta que o TFG é unha materia máis do grao, non é necesaria a mención do titor ou titora na portada do mesmo xeito que non aparece nos traballos de curso. No caso de que se desexe facer mención, farase no interior do traballo.</p> <p>1. Resumo informativo de entre 200 e 250 palabras.</p> <p>2. Índice paxinado.</p> <p>3. Corpo do traballo. Estructura a determinar co titor/a do traballo.</p> <p>4. Bibliografía. A variedade de traballos e áreas de coñecemento fai imposible impoñer un sistema único, recoméndanse o sistema APA e o sistema Chicago con nota completa, que poden cubrir tanto os estudos lingüísticos coma os literarios. En caso de non empregar ningún deles recoméndase empregar un sistema de citas e referencias estandarizado por cuestións pedagóxicas e de corrección (p.e. MLA, IEEE, Vancouver, etc.). En calquera caso e con independencia do sistema de referencia bibliográfica empregado, o alumnado debe amosar coherencia na súa aplicación.</p> <p>5. Anexos.</p> <p>Recoméndase que o TFG teña unha extensión entre 7000 a 9000 palabras (sen contar anexos) pero, dado a variada natureza dos posibles temas de traballo, a extensión terá que adaptarse ao tema escollido; ha de lembrarse que o TFG é unha materia de 6 créditos, unha extensión excesiva excedería as horas de traballo do alumnado e os obxectivos do TFG.</p> <p>O TFG deberá ser entregado en PDF.</p>
4. Defensa oral	<p>De acordo co Regulamento do TFG vixente na Facultade de Filoloxía e Tradución, a defensa oral é obrigatoria. Constará dunha exposición por parte do/a autor/a do traballo (max. 10 minutos), seguida dos comentarios do tribunal unipersoal (max. 15 minutos), con breve resposta do/a autor/a.</p> <p>*tribunal unipersonal: titor/a.</p>

Planificación			
	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Traballo tutelado	5	135	140

Presentación	0.5	7.5	8
Actividades introductorias	2	0	2

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Traballo tutelado	O/A estudante desenvolve un traballo orixinal sobre os contidos do Grao baixo as directrices e supervisión do titor/a.
Presentación	Defensa oral, perante un tribunal unipersonal formado polo titor/a.
Actividades introductorias	Exposición por parte da coordinadora das bases teóricas e/ou directrices do traballo que o/a estudante ten que desenrolar.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Traballo tutelado	O/A estudante contará coa supervisión dun titor/a. Para a asignación de titores e titoras o estudiantado deberá entregar, segundo o calendario fixado, a súa petición na que, en impresos formalizados, indicará o docente e as liñas de traballo que desexa por orde de preferencia; así, para a primeira liña de preferencia marcará 1, 2 para a seguinte e así sucesivamente. Unha vez recollidas todas as preferencias, a asignación farase por expediente académico, de maior a menor, procurando distribuír a carga de traballo entre o profesorado; así que, en primeiro lugar distribuirase un traballo por docente para, proceder a asignar un segundo ou terceiro traballo en caso de ser necesario. Esta forma de asignación busca que a liña de traballo asignada ao discente sexa a máis alta da lista de preferencias e a distribución equitativa da carga de traballo entre o profesorado na procura de mellorar a titorización.
Presentación	O/A estudante contará coa supervisión dun titor/a.
Actividades introductorias	

Avaliación

Description	Qualification	Training and Learning Results				
		A1	B1	C1	D1	
Traballo tutelado Valórase: A calidade técnica do traballo, fundamentación teórica, proposta metodolóxica e capacidade crítica (60%). A presentación escrita, especialmente a corrección formal e a adecuación aos estándares descritos nesta guía (20%).	80	A1	B1	C1	D1	
		A2	B2	C2	D2	
		A3	B3	C3	D3	
		A4	B4	C4	D4	
		A5	B5	C5	D5	
			B6	C6	D6	
			B7	C7	D7	
			B8	C8	D8	
			B9	C9	D9	
			B10	C10	D10	
				C11	D11	
				C12	D12	
				C13		
				C14		
		C15				
		C16				
		C17				
		C18				
		C19				
		C20				
		C21				
		C22				
Presentación	20	A4	B4	C9	D2	
			B8	C17	D4	
					D6	
					D10	

Other comments on the Evaluation

Para a avaliación seguirase o disposto no *Regulamento do Traballo Fin de Grao* da Facultade de Filoloxía e Tradución.

A matrícula do traballo de fin de grao dá dereito a dúas oportunidades de avaliación nun mesmo curso académico, sempre que se cumpran os requisitos para a súa defensa recollidos no Regulamento do TFG. En caso de non superar a materia nese curso, poderá solicitar un adiamento da avaliación no seguinte curso académico.

O TFG ha de ser supervisado pola persoa titora asignada ao estudante. Para que o alumno/a poida iniciar a solicitude de defensa a través da secretaría virtual esíxese que previamente conte co informe favorable do seu titor/a, tamén xerado telemáticamente.

Coa finalidade de que a persoa titora poida realizar o seu labor de supervisión e seguimento do TFG, compatibilizándoa con obrigacións académicas (e o estudante poida efectuar, no seu caso, as correccións pertinentes, compatibilizándoas tamén con outras tarefas académicas), o titor/para pode acordar co estudante tutorizado un calendario de entregas parciais e final do traballo.

Salvo que o titor déalle outras indicacións ao estudante, este deberá entregar ao seu titor/a un borrador do traballo completo con polo menos quince días naturais de antelación á data de inicio da solicitude do prazo de defensa. A persoa titora responderá o estudante coas observacións e correccións oportunas nun prazo común de 7 días naturais, sen prexuízo de que poida acordar co alumno/a un prazo maior por motivos xustificadas de sobrecarga de traballo ou outras circunstancias razoables concorrente.

O seguimento dunhas normas éticas considérase básico na elaboración do TFG. En particular, o respecto polo recoñecemento da autoría allea. Así, **calquera plaxio** identificado será motivo de suspenso do TFG. Entenderase por plaxio calquera reprodución literal presentada como propia dun texto alleo, independentemente da súa extensión ou calquera apropiación das ideas ou metodoloxía dun autor ou dunha autora que non se mencione nas referencias e, isto, sexa cal sexa a súa procedencia.

Os TFG poderán ser sometidos a avaliación do plaxio por medio de calquera dos programas antiplaxio existentes e os informes obtidos ser remitidos ao titor ou titora ou á comisión de avaliación correspondente para a súa consideración.

Recoméndase que o estudantado visite a plataforma Moovi con regularidade. Os avisos e anuncios faranse mediante esta plataforma vía correo electrónico. É responsabilidade do/da estudante consultar os medios de comunicación establecidos.

Este documento constitúe soamente unhas indicacións e recomendacións sobre o TFG, o cal se rexe polo Regulamento do TFG da FFT.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

BUSTOS GISBERT, J. M., **La construcción de textos en español**, Universidad de Salamanca, 1996

CASSANY, D., **La cocina de la escritura**, Anagrama, 1995

MONTOLÍO, E. (coord.), **Manual práctico de escritura académica**, Ariel, 2000

NÚÑEZ LADEVÉZE, L., **Teoría y práctica de la construcción del texto**, Ariel, 1993

REYES, G., **Cómo escribir bien en español**, Arco/Libros, 1998

WALKER, M., **Cómo escribir trabajos de investigación**, Gedisa, 2000

COROMINA, Eusebi, Xavier CASACUBERTA y Dolores QUINTANA, **El trabajo de investigación**, Octaedro, 2002

HARVEY, Gordon, **Cómo se citan las fuentes**, Nuer Ediciones, 2001

ORNA, Elisabeth y Graham STEVENS, **Cómo usar la información en trabajos de investigación**, Gedisa, 2001

REGUEIRO, Mª Luisa y Daniel M. SÁEZ RIVERA, **El español académico. Guía práctica para la elaboración de textos académicos**, Arco/Libros, 2013

TRIGO ARANDA, Vicente, **Escribir y presentar trabajos en clase**, Prentice-Hall, 2002

Complementary Bibliography

ECO, Umberto, **Cómo se hace una tesis. Técnicas y procedimientos de investigación, estudio y escritura**, Gedisa, 1983

LÁZARO CARRETER, Fernando, **Diccionario de términos filológicos**, Gredos,

MONTEMAYOR HERNÁNDEZ, María Velia, María Consuelo GARCÍA TREVIÑO y Yolanda GARZA GORENA, **Guía para la investigación documental**, Trillas, 2002

NOVELLE LÓPEZ, Laura, **Elaboración de TFG, TFM e teses: Claves para o éxito**, Universidade de Vigo, 2022

Recomendacións